

Sorsjegyek részletfizetésre:

1 Credit-sorsjegy 8, 10, 12 ft., — 1 Gőzhajózási sorsjegy 6, 8, 10 ft., — 1 Salm-sorsjegy 2 1/2, 3 ft., — 1 Clary-sorsjegy 2 1/2, 3 ft., — 1 Waldstein-sorsjegy 2, 3 ft. (Havonként vagy évenkénti fizetéssel.)

A részletek mennyisége, a sorsjegyek mindenholi árfolyamával változik, s már az első részlet befizetésével az illető tulajdonos a részlet nélküli nyereséménynek okvetlen birtokába jut.

Társjátékok:

10 Credit-sorsjegyre 20 évenyedes részletben	10 ft.
10 1864-i sorsjegyre 20 "	8 ft.
10 1864-i 100 ftos sorsjegy 25 "	6 ft.
20 1864-i 50 ftos sorsjegy 25 "	3 ft.

25 évenyedes részletfizetéssel 4 ftyával.

Hogy ha valaki a társaságba belépni akar, az a többi részvevővel mit se törődjön, s a részletfizetésen kívül csak a törvényszabta bányegépjé lefizetésére köteleztetik.

Igérvények (Promessen)

Gőzhajózási, „ július 1-én, 4 ft. — kr.,	60 kr. és lyegéj.
1864-iki, „ július 1-én, 6 ft. — kr.,	
Salm, „ július 15-én, 2 ft. 50 kr.,	
Clary, „ július 30-án, 2 ft. 50 kr.,	
Waldstein, „ július 15-én, 2 ft. — kr.,	

10 darab sorsjegy vételénél 10% engedményeztetik. 1080 (14-0)

Gyors és szilárd szolgálat biztosítása mellett.

HERZBERG A. Bank- és pénzváltó-üzlete Pesten, Dorottya-utca, házszám 3. sz.

Vidéki megrendelések a leglelküsemretekben eszközöltek.

Birtok el- és haszonbérbeadás.

Zalamegyében, Z.-Egerszegi vasúti állomáshoz két mérföldnyire fekvő sz. Mihályfai helység határában nagyobb részt tagban levő jó minőségű birtok, u. m.: 180 hold szántóföld, 50 hold kertes kaszálható rét, 50 hold karban levő bükkös erdő, 6 hold jó bort termő szőlő és gyümölcsös, e mellett 44 hold erdő legeltetési jog 1200 □ öllal számítva, a birtok közepé táján fekvő téglából épült uralk, s ugy kö és téglá alapra épült földlakásból elegendő minden gazdasági épületekkel; az udvaron levő jó egészséges ivóvíz, a veteményes kert jó vízforrásból eredő mosó- és öntözőtavakkal; ugyintze a birtokot hasító patak baromítására jó forrásvízzel ellátva, a birtok őszi és tavaszi gabonával elvetve, szabad kézből jutányos árért kedvező részletenkinti fizetési feltételek mellett eladó: ha azonban egy-egyén az egész birtokot nagyllanás, keresend magá mellé egy vevőtársat, mert a birtok, ugy az épületek is fekvésüknek fogva célszerűen kétféle elosztaték.

Ugyintze Sümeg és Jánosvári mezővárosok közt fekvő Góznáfi helység határában 180 hold legjobb minőségű birtok szinte eladó.

Mégis, ha ezen fentírt birtokokra a jövő sz. Mihály napig vevő nem találkoznék, akkor a jövő sz. György napra haszonbérben is kiadandók. A t. venni és bérteni szándékozik Z.-Egerszegi lakó tulajdonos, Farkas Davidhoz utasítandók. 1205 (2-2)

GUBITZ ANDRÁS gazdasági gépgyára

Pesten, belváros Lipóttutca 41. szám alatt.

Midőn gépgyáramat ezennel a t. garzaközönység további becses pártfogásába ajánlani bátor vagyok, szabad legyen k ü l ö n ö s e n a alább foljgyeztet országos magyar gazdasági egyesület I. évi június 3-7-ken gazdasági kiállítás alkalmával rendezett ekeversenyen első rendű éremmel kitüntetett ekeimre felhívni a t. garzaközönység figyelmét.

Első rendű éremmel kitüntetett 4. sz. eke acél szántóvassal.

Első rendű éremmel kitüntetett 3. sz. eke acél szántóvassal.

Első rendű éremmel kitüntetett 2. sz. eke acél szántóvassal.

1208 (1-6)

Marhabetegség és marhavész ellen,

mely a forró nyári-időben a szarvasmarhák, sertések s még a lovak közt is nagy mértékben dúhög, a KORNEUBURGI MARHAPÓR, mint házi-övszer a legnagyobb sikertel alkalmazható, s valódi minőségben a következő czégek által rendelhető meg:

PESTEN Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz., Thalmyer A. és társa, Halbauer testvérek, Glaz J., — **BUDÁN:** az udvari gyógyszeriarban, Aradon: Probst P. J., Tones és Freiberg, — **Brassóban:** Henschelmeier és társa, Gyertyánffy és fia, — **Debreczenben:** Bigoni J., Csanak J., — **Deffán:** Braunmüller, — **Eperjesen:** Zsembery J., — **Eszéken:** Deszáchy J., — **Esztorgomban:** Bierbrauer C. J., — **Egerben:** Tschögl J., — **Gyöngyösön:** Kocziánovich, — **Kassán:** Novelly A., — **Kolozsvárt:** Wolf, — **Komaromban:** Belloni A., Ziegler és fia, — **Mohácsan:** Kögl, — **Nagyváradon:** Janky A., — **Nagy-Kanisán:** Feszelhofer és Rosenberg, — **Pancsován:** Rauehan és fia és Graf, — **Pozsonyban:** Scherz F., Hackenberger testv., Waritsch, Kovács J., — **Rozsnyón:** Pósch J., — **Sopronban:** Pachofer L., Müller P., Mezey A., — **Székesfehérvárról:** Legmann A. L., Kovács P., — **Szegeden:** Aigner, — **Selmeezen:** Dimák, Zelenka, — **Szepséváralján:** Fest J. B., — **Szolnokon:** Scheffits István, — **Sziszeken:** Dietrich A., — **Temesvárról:** Maxer és Saller A., Babusnik, — **Trencsenben:** Kuka és Weisz, — **Vácson:** Bodendorfer, — **Varazsdon:** Halter F. és Koterba, — **Veszprémben:** Lang J. és Tuszkau M. 1151 (3-9)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1865 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent, és Kiliau György pesti, Nagel és Wischan budai könyvtárosoknál kapható:

Keresztyn

TANÍTÁSOK ÉS IMÁK

mindkét felekezeti protestánsok lelki épületére.

SHIKSZAY GYÖRGY,

néhai debreczeni reformatus lelkész és esperes munkából összegyűjtve s a jelen szükséghez alkalmazva.

Kis 8-rét (255 lap). Vázonkötésben aranyzergelyvel 1 ft. 20 kr. Finom bőrkötésben 2 ft.

Lelki áldozatok,

imákban és énekekben.

Irta **KIS JÁNOS,**

néhai soproni evangélikus lelkész s a dunántúli egyházkerület superintendense.

Ujabb átnézet és meg bővített kiadás.

Kis 8-rét (324 lap). Vázonkötésben aranyzergelyvel 1 ft. 20 kr. Finom bőrkötésben 2 ft. (1-3)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent, és Pfeifer Nándor pesti, Nagel és Wischan budai könyvtárosoknál kapható:

VEZÉRCSILLAGOK,

vagyis

velős mondatok és költői gondolatok

honi és külföldi

remekírók műveiből.

16-rét (391 lap). Borítékba fűzve 1 ft. 50 kr.

Ezen gyűjteményben vend a tisztelt közönység egy mozaikművet a honi s külföldi remekírók munkáiból szeszálítva s tárgyszakokra felosztva. Kecegettetjük magunkat, hogy a tisztelt közönység tetszésével találkozzunk.

Belbecének ajánlására valamit felhozni, teljes-séggel föllelegesen tartjuk, mert tartalmának klasszikus értéke általában el levén ismerve, az minden dicsegetren, mindeu ajánlásom fölül áll: egyedül azt jegyezvén meg, hogy a külföldi remekírókat oly bőven képviselve még egy e rendű honi munkában sem tapasztaltuk.

Alig van nevezetese viszony az emberi életben, melyre az e műbe fölvetett remek eszméi és mondatai a légszerű írónak világot s fényt ne arasztának. (1-3)

Im Verlage von Gustav Heckenast ist erschienen, und in allen Buchhandlungen, in Pest bei C. O. Stolp, in Ofen bei Nagel & Wischan zu haben:

WITIKO.

Eine Erzählung von Adalbert Stifter.

Erster Band.

(368 S. 8.) Geheftet 2 fl. 50 kr.

DER NOTÄR

oder

die Geschäftsführung

in der israelitischen Kultus-Gemeinde.

Enthaltend:

Alle die Gemeinde betreffenden Gesetze, Führung der Protokolle, Formularien aller Statuten, Gesuche, Aufsätze und Schriftstücke, den israelitischen Verhältnissen angepasst.

Ein treuer Rathgeber

für Gemeinden, Gemeinde-Vorstände, Rabbiner, Notäre u. s. W.

Verfasst von **W. Schönfeld,** Gemeinde-Notär.

(199 S. Gr. 8.) Geheftet 1 fl. 50 kr. (1-3)

Hornyánszky, Viktor. Lei tfaden beim ersten

Schulunterricht in der Geschichte des österr. Kaiserstaates. Zweite Auflage. (119 S. 8.) 25 kr.

Schmidl, Dr. Adolf. Abriss einer Industrie- und Handels-Geographie. Zweite Auflage. (572 S. 8.) Geh. 2 fl.

Weinhofer, Joseph. Die Haupt-Glaubens- und Sittenlehren der katholischen Kirche. Vorgetragen in vierzehn Unterrichten. Ein Religions-Lehr- und Lesebuch; insbesondere für Sonntags-Schulen, und zugleich ein praktisches Handbuch für Katecheten. Zweite Auflage. (71 S. 8.) Geheftet

Ziltz, Moritz. Hebräische Sprachlehre für israelitische Volksschulen in zwei Kursen. Zweite Auflage. (152 S.) 40 kr.

30-ik szam. Tizenkettedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, július 23-án 1865.

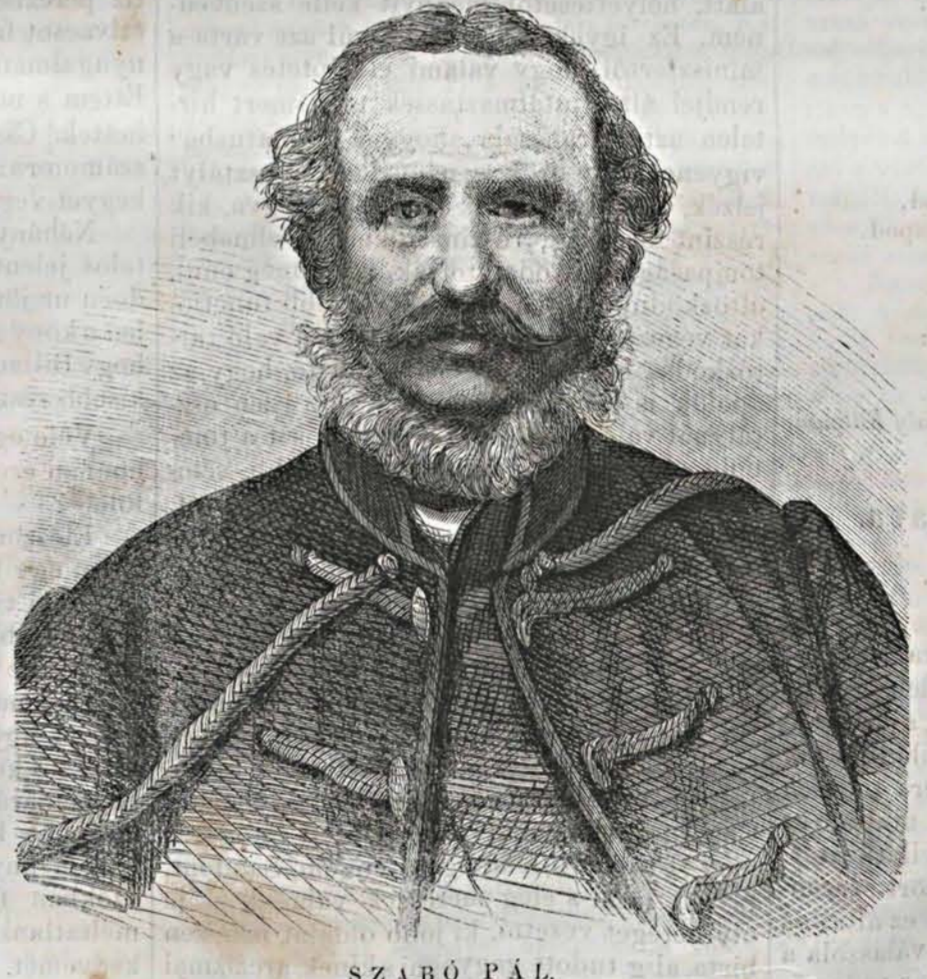
Előzetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fel évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fel évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fel évre 3 ft.

Hirdetési díjak. a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg. 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer használtott példát 10 krba; háromsor- vagy többsori ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre névbe kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogle r. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Biesben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdasági ügynökség is. József-tér, 14 sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Szabó Pál.

Nem egy derék embert ismerhetél már meg egy évized óta e lap hasábjain, nyájas olvasó, nem egy jelesünk honfui erénye lön már ez uton elismerve és méltányolva. Láthatad itt a közpolitikai pálya érdemkoszorúsait, láthatál olyat, ki tudományával hazaszerte világot, ki az egyház és iskola terén küzdte ki az elismerést, ki találmányával a hazai ipart, kereskedelmet emeli, vagy mint művészes a hazántulra is kiterjeszti dicsősége fényugráit. Majd minden pálya jelesei, nagy emberei arcképeit s szép tetteit ismered már e hazában. Most láss egy igazi népbárátot, egy oly tisztet öreget, kinek minden öröksége erős akarat s természetlő nyert szép lélek, józan és világos észjárás volt, ki mint a nép egyszerű fia, minden utmutató nélkül indult el az élet rögös útján, ki vándorpályáján mihelyt felért egy bizonyos magaslatra, azonnal a völgyben ülő népre gondolt, és azt boldogítani, szellemileg, anyagilag emelni nem szűnt meg mind e mai napig. Nem akarom eldönteni, hogy melyik a szebb s elismerésre méltóbb tett, az-e, midőn egy gazdag jövedelmi forrással rendelkezhető főpap, vagy főúr járul szakkal vagy ezekkel valamely jótékony hazai czél létesítéséhez, vagy midőn egy igen szerény évi fizetéssel bíró egyén, nem fillérekkel, de százakkal áldozik, csak azért, hogy a nép, melyből ő származott, tanultabb s jobb legyen? Itéld meg te magad, s olvasd e rövid vázlatot.

Szabó Pál, ki jelenben a Szász-Koburg-Gothai hercegg gömörmegei pohorellai vasgyárában mint erőművész működik, 1798-dik év február 10-dikén született Siterben Biharmegyében egyszerű földmivelő szüléktől. Éreze s önként hajtva magasabba törő és semmi akadálytól megretteni nem tudó lelke által, előbb N.-Váradon a kovács- és kerékgyártó mesterséget, majd Miskolczon az esztergályos mesterséget megtanulta. S itt megállhatott volna már s mint szorgalmas iparos hasz-

SZABÓ PÁL.

1824-ben megalakult gőzhajó-társaság látva tehetségét, a porosz királyi gleiwiczi vasgyárba küldötte őt, — a hol is az első dunai gőzhajó mozdonyának öntött és kovácsolt részei az ő felügyelete alatt készültek. Itt jött ismeretségbe gróf Andrássy Györggyel, itt éjet napot egygyé tett és fáradatlanul rajzolgatta a gazdasági s vasgyári erőműve-

ket. Gleiwiczben 400 talléros fizetésre marasztotta a főhuta felügyelője, de ő visszasietett honába, szerzett ismereteit idehaza értékesítendő. — 1827-dik évben az öntészet, építészet s gazdasáttanból Pozsonyban vizgát tevén, nemsokára a rimabrezói vasgyári egyesület elnökétől vasgyári erőművészeknek hivattott meg, mit később mostani állásával cserélt fel.

Nem szándékunk itt Szabó Pál technikai képzettségéről s az e nálunk oly sokáig elhanyagolt téren szerzett érdemeiről szólni. Ezuttal leginkább azon nemeslelkűségéről és hűségéről kívánunk szólni, melylyel szülőföldjére népe iránt minden időben viseltetett. Erről soha sem feledkezett meg a szülőföldjéről csaknem mindig távol vidéken lakott s magát jelen tisztos állására felküzdött férfiú. Lássuk meg e példából, hogy mennyit tehet népe javára az egyszerű polgár is, ki nagy földi javakkal nincs megáldva.

Már 1841-dik évben küldött Helmezy Mihálynak a „Jelenkor és Társalkodó“ czimű lap szerkesztőjének 12 pftot, hogy azon a siteri ekkleziának nevelési könyveket küldjön. Mit később a nemeslelkű adományozó 50 pengőforintra pótolta ki, a siteri lelkész használatára adván azt, de ugy, hogy 5-ös kamatjából az ekkleziás tulajdonává válandott könyvek vétessenek.

1859-dik évben a „Vasárnapi Ujság“-ot az ottani lelkész, a „Kerti Gazdaság“-ot a fi-oktató, a „Hirmondó“-t a község számára járatta.

Ugyanezen évben az egyházi épületek tűzkármentesítésére 400 forintnyi alapítványt tett. 730 forinton egy 7 változatu orgonát csináltatott a siteri ref. egyház számára.

Mind a fi-, mind a leánytanító használatára küldött külön 42 pftot, miknek 5-ös kamatjából a szegény árva-gyermekeknek könyvet s írószereket rendelt minden évben vétetni. — 1860-ban a vasárnapi iskolázásra 300 forintnyi alapítványt tett.

Ugyanezen évben a fiu- és leányiskolák kipadoztatására, székek csinálására 80 forintot küldött.

Az orgona fölszentelése emlékére küldött 80 forint áru protestáns és részben katolikus imakönyvet a tótteliek részére; 10 forintot a leánytanító lakon építendő kamara alapjára, a „Magyar Ember Könyvtárát“ 11, a „Cselédbarátot“ 20, „Boldogházát“ 10—10 példányban. A múlt évben 12 teljes bibliát küldött. Ezenkívül az 1859 óta járatott Vasárnapi Ujságot, Politikai Ujdonságokat s a Falusi Gazdát ez évben is a siteri egyház részére járattja. Több ízben küldött s hozott már maga is a siteri földmívelő népek szükséges gazdasági szerszámokat és eszközöket.

Kell-e ehhez bő magyarázat, szíves olvasó? nem igaz-e itt is, hogy minden frázisnál s ékesen szólásnál szebben beszél a tetti? A siteri egyszerű, jó nép, ezen 800 lelket számláló egyházközség hálás indultallattal érzi, hogy e buzgó Nehemias mit tette eddig egyházáért s iskolájáért, s míg ennyi jeles tett láttára buzgalomra gyulad egyháza, iskolája szent ügyéért: azon buzgó szívből eredt óhaját küldi a Kárpátok tővére élő derék fiához: Vajha e nemeslelkű néparát a legderültebb öregkor napjain át szemlélhessenek törekvés gyümölcseit minél hosszabb ideig!

Minél több Szabó Pált szegény községeinknek s az elhagyott népek!

Varga József.

Bakonyi dal. *)

Sir a felhő, zúg a Bakony,
Háborodik a Balaton;
Hall a könyű két orozáma —
Háborog a szívem tája.

Elhervadt már a viola:
Nem szeretek többé soha;
Lánczot verek a szívemre:
Mégmutatom — bírok vele!

Ősi erdő sárgulóban,
Régi kedvem borulóban.
Virágatlan a süvegem —
Ifjúságom örömtelen.

— Ha szeretsz: van bubánatod,
Ha nem szeretsz: nincs vig napod,
Unalomban, sóhajásban
Szép időd lefoly magában . . .

Már a haraszt szarad, zörren:
Igy mulik el tova minden!
Szép virágom — ifjúságom . . .
Ez az élet rövid álom! Thyly Kálmán.

A miniszter aldozata.

(Francia törvényeségi eset.)

(Vége.)

A vizsgáló bíró elé állítatva, megtudám, hogy Billault miniszter elleni rágalmakért vagyok bevádolva, hogy ő, a vizsgáló bíró, az ügyet, a nélkül, hogy kihallgattak volna, megvizsgálta s a minisztert teljesen ártatlannak nyilatkoztatta. Hiában utaltam az eljárás törvénytelenségére, kinyilatkoztatván, hogy egy ellenem intézett pört szerencsének tartanék rám nézve, mert ez által az igazság végre kiderülne. „Nem“, válaszolta a bíró, „pörre nem fog kerülni. Már tudomásom is van róla, hogy ön ellenmondási manióban szenved. Blanche, Tardieu és Foville orvosok meg fogják vizsgálni önnek elméjét s ha nézetem igaznak bizonyul, ön a tébolydába vándorol.“ Az orvosok jöttek. Nem csak hogy helyben hagyták, hogy ellenmondási manióban, nyavalygós urhatnomságban

*) Dallamát szerezte Szabadi Frank Ignác.

szenvedek — de még ezt is jóval megtoldották. Bizonyítványuk szerint jobb kezem s lábam meg van bémulva, bal szemem s bal fülem önkénytelen rángásoknak van alávetve, mely minden percében harminczszor ismétlődik; azon kívül nyelvem is félig béna s hogy mindezek oly bajok, melyek *életfogytig* ugy maradnak. Önök látják uraim, nyelvem mennyire bémult s hogy bal szemem s bal fülem mikép vonaglik. S ha Tardieu orvos jelen volna, arczán egy bizonyos érvnek erőlye által bebizonyíthatnám azt, hogy ha karom béna is, legalább gyógyítható. (Átlatlós derülség.) S tudják uraim, miben lettek föl nagyravágyási örjöngésemet? Abban hogy én, egy ügyvéd, 1856-ban, barátomhoz intézett levelemben ezt mondam: „Reményem, hogy egykoron a párisi ügyészek első sorában fogok állani.“ Avagy kevesebb örjöngés s erkölcsösebb dolog-e, miniszterségről s milliókról álmodozni, miatt az állapot alásva s szabadság elfojtásában résztvesznek?

Charentonba vittek tehát. Charentonban Billault ur kifizeté a tartási díjt; nem kegyelemből, hanem hogy kínaimat szaporítsa. Charentonban három osz ály van. Billault a harmadikba küldött. Családom hasztalan ajánkozott a második osztályt megfizetni értem; megtagadák kérését. Ébren, alva: mindig csak örültekkel voltam egy szobában. A középkor kintadja, mely áldozatának tagjait összetördelé, semmi ezen tortúrához képest, mely a szellemet halálra győtri s ha léteznék politikai inquisitio s a tébolydai orvosok bírák gyanút szerepelnének, meg vagyok győződve róla, hogy Tardieu áldozatai még többet szenvednének Torquemada áldozatnál. Nem adtak sem könyvet, sem tollat, sem tintát; egész nap nekem, józan észszel bírónak, az örültek közt dologtalanul, foglalatosság nélkül kellett élnem. Mind e mellé még a főorvos megszánt. Onnan következtetem, hogy három heti távolléte alatt, helyettesítőt nemnyit kelle szenvednem. Ez ügyeket kétségkívül azt várta a miniszter, hogy valami előléptetés vagy rendjel által jutalmazassék meg, mert hirtelen azt parancsolá, hogy a „senatusban“ vigyének. Az örök e névvel azon osztályt jelké, hol oly örültek tartatnak fogva, kik részint öregség, részint tökéletes elmebeli tompaság által odajuttottak, hogy még enni, ölködni, vagy a legszükségesebb functiókat végezni is képtelenek. Az itten való tartózkodás oly irtozás és undorító, hogy az ápolók is inkább lemondanak az ezen osztálynál való magasabb fizetésről, sőt a tomboló örültekhez kívánkoznak inkább, semmint a „senatusban“ vigyének szolgálatot. S ott addig kellett maradnom, míg a főorvos felszabadított.

Ez idő alatt, ügyem mégis zajt ütött némileg. Képviselőm az államtanács előtt, Dubois ur, szót róla, s egy magas személyiség (Napoleon herceg) hallott fölöle, hogy Billault egy embert tart fogva a tébolydában, ki nem örült. E magas személyiség látkoz atá, hogy maga fog róla meggyőződni Charentonban. Az előre bejelentett látogatás meg is történt. A látogató engem, Sandont, kívánt látni s elég merésznek valának eleje oly beteget vezetni, ki jobb oldalát nehezen bírta, ahig tudott gagyogni s kinek arczizmai vonaglottak. E nyomorékok Sandon gyanánt mutaták be. A magas látogató vagy husz kérdést intézett az idiotához. Egyetlen egy választ sem kapott. A magas személyiség azon kijelentéssel távozik, hogy én csakugyan meg vagyok örülve. Itéletem ezzel alá volt írva. Halálom napjáig kellett tehát a tébolydában maradnom. Hisz elbocsátásom szerfölött compromittálta volna a

minisztereket s a rendőrséget. E részben egy tényre emlékezem. Egy napon keserű szemrehányásokkal illetém a főorvost, hogy föl-szabadításomra nézve semmit sem követ el. Egy szót sem válaszolt, az ápolónak azonban monda: „Sandon urat két órákor vezesse dolgozó szobámba.“ — Midőn beléptem oda, fölállt, elém jött s kezét vállamra téve monda: „Szegény szerencsétlen! On reám neheztel, ön engem vádol, hogy hóhéraimnak segédje vagyok. Mily érdekem volna nekem ebben? Pénzvágy? Tudja meg tehát s ne feledje el sohasem: *ha valaha arany után szomjaztam volna, néhány hó óta már mindennek vége volna.* Térjen vissza osztályába s ne vádoljon többé engem!“ Megszoritám kezét, ő az enyimet szorítá s egymás szeméből kiolvastuk, hogy megértettük egymást.

Földhöz sújtva ennyi fájdalom s ily nagy szegényen által, szegény anyám megbetegedett. Hiába fordult ő, fordult családom s fordult magam is a rendőrőnkökhöz azon kérelemmel, hogy engedné meg egyszer legalább láthatni még anyámat. „Nem“, válaszolta a küldöttnek, „Sandon nem fogja elhagyni a tébolydát. Jobb volna, ha ő halna meg anyja helyett. De e barmot nagyon is jól tartják s az orvosok kelletlenül tál való győőrnélkednek vele.“ Néhány nappal rá szegény anyám írta: „Isten vigasztaljon meg fiam, anyád meghal!“ S két nappal később levelet vettem, mely halálát jelenté. Kétségbe valék esve; nem ehettem semmit s csak éjjel folytak könnyeim, mert nappal nem szabadott sírnom. Miután azonban rendelés dolog, nem enni s helyete sírnai, az örök jelentést tőnek róla Szerencsétlenségemre a főorvos még távol vala s helyettesével volt dolgom. Ez kijelenté, hogy örültséggem a fájdalom által vallási düböngéssé fajult s megnyugtatóul s vigasztaló szerül elrendelé, hogy négy óra hosszáig üljek hideg fürdőben, melybe vasbádóg től által ugy-szolván beleszorítottak, míg fejem minden tiz percében jéghideg vizbe mártott óriási szivacsot facsartak. Ez vissza fogja szerezni nyugalmamat és étvágyamat. Igaza volt. Ettem s nem sírtam többé, midőn észrevehettek. Csak két reményesség maradt fenn számomra: hogy Billault vagy meghal vagy kegyet vesz. Isten az elsőt akará.

Néhány nappal Billault halálának hivatalos jelentése után a fő-államügyész Cordoen ur jött hozzám, hogy szabadságot igérjen s könyveket kölcsön adjon. Gyakran jött, hogy Billaulthoz való viszonyom iránt a legkisebb részletleg tudakozódjék.

Vele együtt önk is azt fogják kérdezni: honnan eredt Billaultnak irántam való gyűlölete?

Először is azért, mivel a köztársaság idejében egy bűnvádi esetben, melyből 12,000 franknyi tisztelejdi volt számunkra biztosítva, utóbb maga dolgozván, engem kiszorított s az egész összeget elnyeré magának, míg nekem 1500 frank költségem is volt már ez ügyben. Aztán különösen azért, hogy választó kerületemből a képviselő kamarába közbenjárásom által juthasson, oly hitvallomásokat küldött hozzám, melyek engem, bár mennyire voltam is republikánus, az azokban foglalt fölforgatási eszmék miatt, méltatlankodással töltöttek, s elronták egész kedvemet. Midőn Billault az államcsiny után a mostani kormánynak leglelkesebb szöszölőjává s hirdetőjévé lón, kimondhatlan gyűlölség, vagy helyesebben szólva, kimondhatlan megvetést töltött el ezen ember iránt. Kifakadásteljes leveleket irtam neki. Barátsági ajánlatokkal válaszolt rá, igérvén czimet és rangot. Fölszólított, hogy látogassam meg. Meglátogatám, de csak azért, hogy megmondjam neki azt, miszerint ő afféle czu-

dar ember, haszontalan és jellemtelen s hogy, bevallom őszintén, hogy pofonússem, a nélkül, hogy védelmezte volna magát. Később fordult a koczka. Ama levelezést el akarta lopni tőlem s a hányszor csak Párisba tettem lábamat, elfogatott. De előre vigyázó valék. Ily szerrel nem fog leveleimnek birtokába jutni. S mindamellett e levelek nem tulajdonom többé. Egy napon Laguerro-niére ur, ki tudott a dolog felől s kihez bizalommal viseltetem, megkért, hogy neki magának adjam át a leveleket olvasás végett. *Becsületesség* adá zálogba, hogy azokat nem fogja kezéből kibocsátani. Hittem neki s két órával később a levelek Billault kezében voltak. Mivel ennek folytán Laguerro-niére urat a letét visszaszolgáltatása végett bepörlem, Billault azzal felett, hogy Mazasba zárattott. Ezt elbeszéltem Cordoen urnak. Két hóval Billault halála után egy törvényeségi itélet, tizenhét-havi fogság után, szabadon bocsátást adómat a tébolydából elrendelé. Néhány nappal megmenekülésem után Guéroult ur (az „Opinion Nationale“ egyik szerkesztője) bemutatott Napoleon herczegnek. Csak midőn tanuk bizonyították, hogy én vagyok Sandon, hitte el. Biztosított általmáról s szavának is állt. Tizezer franknyi kártalanítását is megkínált. Nem fogadtam el, mivel jó hírnevem, becsületem s anyám életét 10,000 frankért nem akartam eladni. A herczeg azon adósságok törlesztésére fordította ez összeget, miket a nyugdíjaimra való hét évig tartó hajtóvadászat alatt csináltam.

Az orvosokat, kit többé kit kevésbé, feleslőssé kell tennem szenvedésimért; leginkább azonban Tardieu tudor urat. Mazasban nyitlan s tanuk előtt monda nekem: „Beszéljünk okosan. Mi tudjuk, hogy ön nem örült, de önnek haragosa a miniszter s ő meg akar szabadulni öntől. Hivatalt ön nem vállal. Tán pénzt akar? Akar ön ötvávan, akár százezer frankot? Nos mennyit? Ön tehát nem felel! No jól van hát, így Bicêtrebe fog ön pályázni s ott megdöglőni!“

Bátran kérhettem volna pénzbeli kártalanítást, de nem kellett, ép oly kevésé, valamint önk itéletökben ki fogják jelenteni azt, hogy én meg vagyok örülve. A mit akartam, azt elértem. Az igazság kiderült s a közvélemény itélni fog. Minden pénzbeli kártérítésről ezennel lemondok.

E védbeszéd, a maga nemében remeke az ékesülésnak, bírakra s hallgatóságra egyaránt mély benyomást gyakorolt. Semmi oldalról sem találkozték ellenvetéssel s ez a leghelyesebb zsinórmértékül szolgál hitetőségére nézve.

A francia törvényhozó testület fölirati vitájában Favre Gyula ezeket monda a franciaországi igazságügyről: „A fenytő törvény nem oltalmazza többé a társaságot, hanem uralkodik rajta, megsemmisíti a polgárt, mihelyt amannak szeme rája esik.“ Sandon esete, ez állítását a híres szónoknak igazolja s várható hogy a korszellemmel haladó császár, ki szintén nem mindentudó, segíteni fog a bajon.

Képek Szibériából.

A Kolyma-vidék és lakói.

(Egy angol utazó után.)

(Vége.)

A természet jótékonyága látszik ki e korszakok megállapításából, mely szerint az itteni lakosoknak alkalom nyujtatik azon nagy-mennyiségű téli-készletet, melyre nekik és legszükségesebb házi-állataiknak, a kutyáknak, szükségük van, összeszerkezni; mert szegénységük és eszközök hiánya képtelenné tennék őket mind elvégezni, ha e munkák egyidőre csoportosulnának össze.

Még így is szerfölött nehéz nekik azok mindegyikét elvégezniök, mert a halászaton kívül, mely bizonyára a legfőbb jövedelmi iparág; még sok más is van, melyet szintén nem szabad elhanyagolniök. A kiknek lovaik vannak, azok szénát szereznek; az építések és házak javítása is épen a munka, mint legenyhébb időszakra esnek; azonkívül csapadékat kell felállítani a prémet szolgáltató állatok után s azokat koronkint megtekinteni. Ép ezen időben költözködnék az iramszarvasok is a folyam nyugati részéről a keletre; a lakosok tehát azok után vetik magukat. Különféle módon ejtik meg őket a nyit vadászaton kívül; vagy a természetes szoros utakon, melyek ken ez állatoknak át kell haladniok, alkalmaznak hurkokat, vagy ók maguk építenek mesterséges gátakat, melyekben azok megfogatnak. Mások csapathoz állanak s szánkákon üzik a javorszarvast és jeges juhót, melyek közül a Baranow-hegyen legtöbb van; gyors kutyák által vont szánok repítik őket a síkon a rókák, hölgyeményétek és evetek után, melyeket nyilakkal ejtenek el. Az efféle vadászatot az aniuji és omoloni *jukahírek*, s a srednekolymuszi *jakutok* üzik.

A tundra szélein, a tengerparton, számtalan csapda van kiállítva *jeges rókák* fogására; ezeknek a bőre ugyan nem oly becses, de tán épen azért nagy számban fogatnak. Ez azonban csak akkor nyujt ily nagy eredményeket, ha erős hidegek vannak, mert gyenge időjárással nagyon elszaporodnak a vízi egerek s a rókák inkább azokat csípedik, mint a csapdában csakül kitétt mérges húst. A mérges hus helyett többnyire ujabban apró eleven állatokat használnak, mert mint mondják, a mérges hus által elejtettek bőre megromlik, a miért is azt *malaja pakosztanak* nevezik, a mi körülbelül: silány jóságot jelent. A csapdák föllállítását s a rókák beelcsalása szép mesterségnek tartatik s az ügyes *promislennikit* (prémvadászok) nevei messzskörnyékben dicsőítetnek. A mi időnkben valami Soldatow nevű közöközt tartottak legügyesebb prémvadásznak. Becsületében sérve érezte volna magát, ha egy róka eszén nem tudott volna tulajárni.

De még nagyobb tiszteletben részesülnek a valódi vadászok, kik a hatalmas jávorra és medvére lesnek s azokkal megküzdieni bítrak. Ezek csele, bátorsága és ereje képezik beszédek tárgyát a mulatságokban, s valóban e vadászkalandok, még az elbeszéléseikben használt nagytáncok lélszámítva is, nevezeteseik. Legyen szabad itt csak két legkiválóbb példát idéznem, melyek több mással együtt, itt mulatásom alatt történtek. Két vadász, atya és fiu, lóháton rókavadászatra mentek; ez roszul ütött ki s a két vadásznak üres kézzel kellett volna hazatérniök, ha egy barlangjában fekvő medvére nem bukkannak. Bár épen nem voltak e veszélyes elemmel szemközt szükséges fegyverekkel ellátva, mégis elhatározták, hogy harcot kezdenek. A mód, melyvel azt végezték; szintoly eredeti, mint veszélyes volt. A barlang két nyílással bírt; az egyik, a hátulós, oly szűk, hogy egy férfi vala könnyen eltakarhatta; a másik pedig, az elsőútág, mint egy kapu. Az atya a hátsó kijárásához lopozott s széles vállával elfődözte a lyukat; a fiu ugyane perczben, egyedül széles kósével fegyverkezve, a barlang első nyílásán belépett. A fiu szurásaitól inkább nyugtalanítva, mint sebezve a medve a másik kijárathoz rohant; de sem erőfeszítése, sem karmai és harapásai nem bírták az izmos jukahírt állásából megingatni, ki csakugyan mindaddig kiállta a sarat, míg fának sikerült a medvét megölni. — Az ily vakmerő vállalkozás nem ritkán szerencsétlenül üt ki. Így egy csónakján csendesen haladó, pusztán szigonynyal fegyverzett juhakir a folyam partján egy nagy fekete medvét látott, mely nagyon el volt foglalva gyökerek vagy talán egy egérluk fölásával. Hátall állt a vadász felé s fejevel félig a föld alatt, így azon reménye lett a vakmerő ifjunak, hogy észrevétlenül meglepheti s szigonynyal oldalába juthat. Csakugyan sikerült is neki partra lépni s minden zaj nélkül megragadnia a medve egyik hátulsó lábát; hanem mielőtt szigonyját használhatta volna, a váratlan megrohanástól elrémült állat szörnyű erővel kezdett futni, magával czepeelve a zsákmányt egy könnyen kieresztési nem akaró vadász, míg végre az annyira paskolódtt szürteken és a jeges rögön, hogy alétlan elmaradt s csak másnap jött a zsákmány elviesztése fölött dühösen, haza menni. Ily kalandok származnak a kolyma-vidékiek közt, természetesen kibővíve és megcizírtva vadász-szokás szerint.

Minden, e magas északon található állat közt minden tekintetben a kutyá foglalta el az első helyet. Ez, az ember mellé társalkodóul, örül és vadászstáruszt rendelt teremtmény, mely, mint az ember, minden égalj alatt megél, a déli tenger szigetsein fagyókerekekkel, a jeges tenger környékén szárazított hallal táplálkozik, mindenütt hasznosnak bizonyul be, de schol sem játszik az egész lakott világban oly természetével ellenkező szerepet, mint itt.

A szükség rákényszeríté az embereket, ezen, a többiekhez hasonlítva oly győnye állapot, igavonásra alkalmazni. A jeges tenger környékén, Grönlandban, Kamcsatkában s a kurilli szigeteken lakó népek kutyákat fognak szánjaik elé s azokkal — néha megterhelhet szánokkal — nagy utakat hagynak hátra.

Az idevaló kutyák nagyon hasonlítanak a farkashoz; hosszú, hegyes orruk, hegyes, fölfelé álló fülek, hosszú lompos farkuk van. Színük nagyon különböző, épen ily különböző nagyságuk is; a közönséges szánhuzó kutya akkora, mint egy komondor. Ugatásuk inkább farkas-üvöltéshez hasonlít. Egész életüket a szabadban töltik; nyáron lyukat ásnak maguknak a földben, hogy óva legyenek a szinnyogatóktól, a téli hideg ellen a hó alatt keresnek menedéket, mely alá egészen elbujnak, úgy, hogy csak hegyes orruk látszik ki, azt is eltakarják lompos farkukkal.

Szánhuzásra könnyen betaníthatók, hanem a vezér-kutyák betanítása sok gondot és ügyességet igényel. E tisztes hivatalra a legvirgőzebb és izmosabb kutyákat választják s már kőkőkörükben szoktatják gazdáik szavának megértéséhez s természetű ösztöneinek elfojtásához. Tőlük függ az egész, többnyire 12 kutyából álló fogat jól-vezetése s a szán biztonságá, azért le kell mondaniok könnyelműségekről, mert sokszor megcsik, hogy ha nem elég okos és kitanult a vezér-kutya s a szánhuzó csapat valami vad szagát érzi, nem gondol semmivel, hanem rohan a megszimattolt vad után, míg csak valami természeti akadály vagy egyéb körülmény fel nem tartóztatja őket. Ilyen esetekben tanuljuk egész nagyságában ismerni és méltányolni egy engedelmessé és jól betanított vezér-kutya becsét; többször volt alkalmam tapasztalni a vezér-kutya esztét, megfontolt fortélyát, midőn az társait apránként akarja eltéríteni a felkapott vad-nyomról, vagy ha ez nem sikerül, egyszerre a másik oldalra fordul nagy ugatva, mintha új nyomot fedezett volna föl. Hosszu utazásoknál a tundra keresztül, midőn az egész elhathatlan síkságot sűrű köd takarja, vagy havas fergeteg sűrű végig rajta s az utazó veszélyben forog, hogy megfagy, vagy hóval elborítottatik, csak egy biztos vezér-kutya s megmentője. Ha csak egyszer is volt a kutya e síkon s egyszer hált gazdájával az éjjeli szálláson, melyet a lehulló hó egészen elborított, megtalálja azt a vezér-kutya. Egyszerre, a hősiköz közepén, megáll, farkát csóválja, mintha mondana, hogy az utas itt vegye elő az ásót, mely eszköz nélkül itt senki sem utazik, s megtalálja a keresett nyánt.

Nyáron is nagy hasznukat veszik a kutyáknak, a mennyiben a folyón való utazásokkor a hajót viz ellek kell huzniok. Bámúlnia kell az embernek, midőn látja, hogy midőn például valamely az utat elzáró szikla miatt a vonó csapatnak a másik oldalra kell menni, a csónakban ülő gazdáknak egy kiáltásra engedelmessé az egész falak. Mihelyt e kiáltás megessendül, rögtön a csónakhoz sietnek, maguk után huzva a vonókötelet. A csónak átvez a másik oldalra; a kutyák uszva követik s a mint a *talpartra* fölkapaszkodnak, megint újra rendbe állnak, hogy egy másik kiáltásra ismét elindítsák a járművet. Néha szárazföldön is arra használtatnak, hogy a dereglyéket egyik tőről a másikra átvontassák.

Szóval, a kutya ép oly szükséges háziállat az itteni lakosokra, mint a szelid iram-szarvas a nomád-népekre nézve. Ezt az idevaló nép teljes nagyságában el is ismeri. Az 1821-diki nagy élvégzskor, mely e hasznos állatok nagyrésztét elragadta, egy szerencsétlen jukahír-esládának husz kutyájából csak két, épen akkor vetett kutyakölke maradt, melyek még vakok voltak, s így anya hiányában bizonyony elveszték volna. Ekkor a jukahírné elhatározá, hogy egykori gazdagságuk e maradványait megmentsék, azokat szöps gyermekével egy eledeleben részesíté és kedlőn táplálta. Meg lón jutalmazva ez áldozatkész-ségeért, mert a két mostoha ápoló szerencsésen felnőtt s egy új izmos kutya-nemzedék alapítója lett.

Miután végig kísértük az északi lakost nyári foglalkozásai közben, térjünk be most vele kunyhóhába, hova télire övei karjai közé pihenni vonul. A javítások, melyeket a ház igényel, deczemberre

be vannak végezve, s a téli esték a barátságos tűzhely köré gyűjtik a sark embereit, melynek tüze a távollevő naper helyét pótolja. A jégablakon keresztül kidereng a tűz fénye, a kéménynyíláson sűrű sötét füst ömlik ki. — A kutyák kívül hevernek a ház körül s rendes időközökben, napjában négyszer-ötször erős, vonított ugatással zavarják a csendet. Ez ugatás hangja mesze elhallatszik a havas síkon; csudálatos e hangok különfélése. — Nysne-Kolymskban, a hol több száz kutya van, a harmóniátlan kantusban tisztán megkülönböztetünk tenort, discantot és basszust.

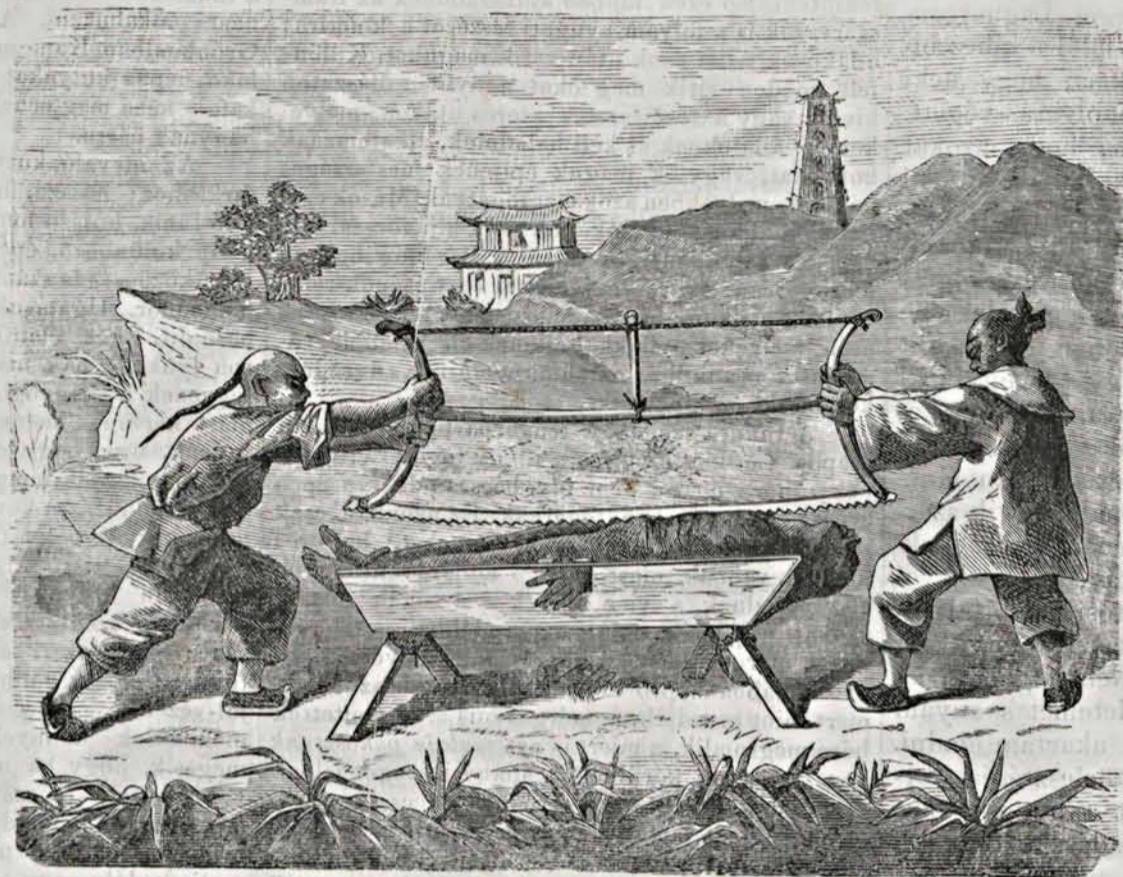
Alacsony, a jeges-medve bozontos, bőrével bevont ajtó vezet a lakozóba. Ott látjuk a család apát fiaival hálót kötni, vagy nyilvesszőket, szigony-, dárdá-nyeleket, stb. készíteni. A nők többnyire ruhavarrással vannak elfoglalva, mely működésüknek a ozernát vékony bélidezek képezik. Egy közülük a háziak szerény estebédjét főzi, míg egy másik nagy bográcsban az ebeknek szánt halat kavargatja.

Midőn az esteli ideje elkövetkezik, a szoba szögletében álló durva fenyő-asztalt kihúzzák a közepére s asztalterítő helyett egy több rétegű szőnyeget terítnek ki. A szőnyegre a háziak és a vendégek ülnek. A szőnyeg mellett a városiak összehajtogatott gyula-forgácsot használnak, de ez csak fényűzési czikk. Sőt ritkán jelenik meg az asztalon, s ha van, többnyire vendég kedvéért, mert az idevalók sohasem élnek vele. A városi jobbmóduaknál láttam tehát is, orosz jegecz-czukorral; kétszerült helyett jukolat használnak; a kenyér náluk is csak nagy ritkaság. A mindig nagyon drága lisztből, melylyel rendszeren csak a gazdagok élhetnek, egy sajátos italt, az úgynevezett *saturant* készítenek. E czélra a liszt serpenyőben megpirítják, aztán olvasztott vajjal vagy halzsiradékkal elkeveredik; e tésztát aztán vízzel vagy pálinkával folyadékká eresztik föl. Ha friss vajjal van készítve, ez ital utazáskor igen hasznos, tápláló és melegítő, s hatására nézve a rumfordi levestel egy rangon áll.

A lányok napi teendői közt fontos szerepet játszik a háztartáshoz szükséges víz hordása. — Nem csak a falun lakó lányok, de a városok úgynevezett polgárlányai is naponként elmennek a folyóra, hogy a vágott lékekben friss vizet merítsenek. — Mint Európa többi részében a falu kutyái, úgy itt a lékek a legkedveltebb gyűlöhelyek, melyeket fölkeresni egy lány sem mersz el, a ki ifjuságára és szépségére valamit ad s a férjhezmenési reménységről még nem mondott le. Rendszeren délben minden háziléány magára veszi legjobb ruháját s vizért megy, hogy a folyamon társnőivel találkozzék, egy kissé fecseregjen s a napi újdonságokat meghallgassa. Többnyire a fiatal legények sem kének megjelenni ilyenkor, a kik aztán készségesen megmerítik a vizes-edényeket, sőt haza is segítik vinni, a mi kevésbé kitüntetett lányok közt nem kis irigységet gerjeszt, az ily szolgálattelételek előhírnökei levén a szerelmi frigyeknek.

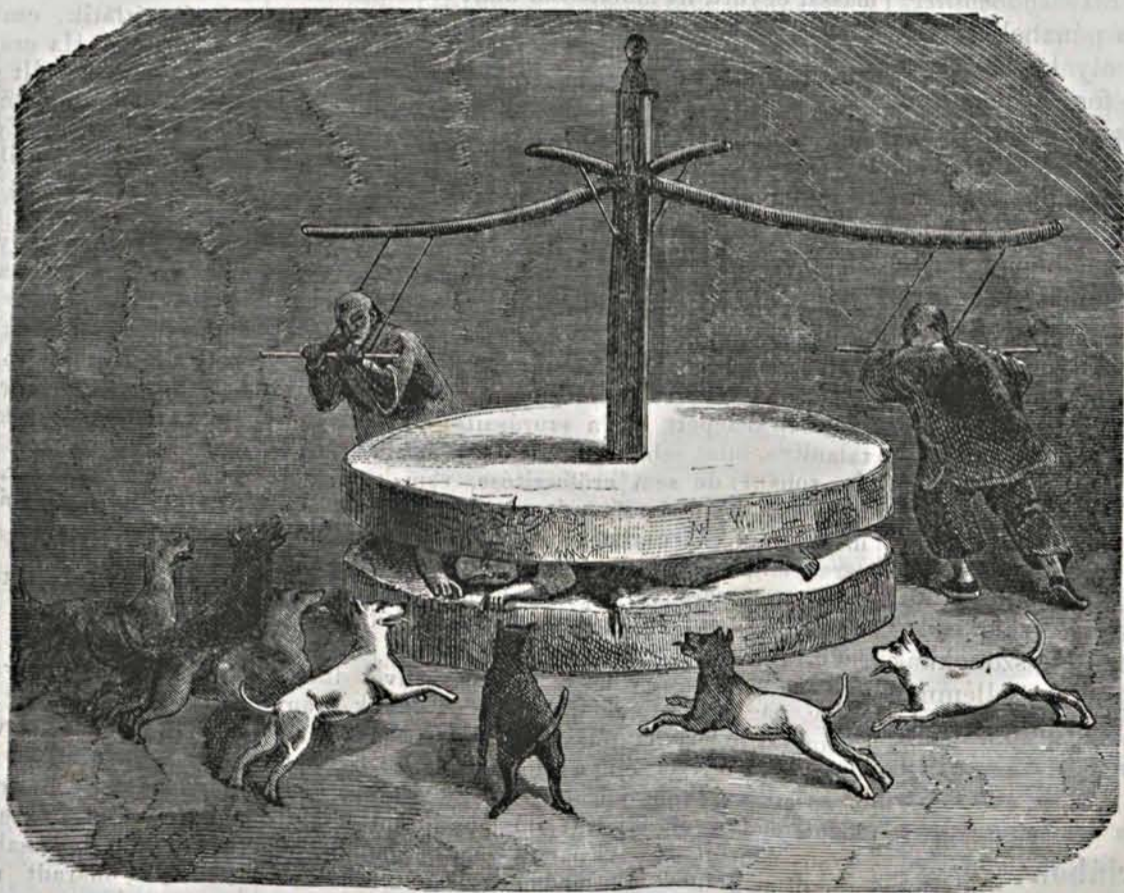
A karácson (swítki), husvét, de különösen a

masszeniza (farsang) ideje feltűnő élénkséget idéz elő e mogorva, pusztá helyeken. Korán reggel megszólal a harang s a városka és a falu népsége legjobb ruháiban templomba siet; isteni tisztelgetéssel körmenetet tartanak, mely alkalommal a pap minden egyes házat szentelt vízzel meghint és megáld. Délután egy-egy vendéglátó házában összegyűl a szomszédok, mikor aztán a halzsir-lámpa világa mellett, a barátságos tűzhely körül

Halálbüntetés: I. A gyilkos büntetése Chinában.

énekel és játékkal töltik az időt. Néha tánczolni is, hanem a táncztermek kicsinyisége miatt a tánc nagyon esetlen egy helyben való ugrálás alakosnyul. — Ily mulatságoknál legtöbb thea fogy el, ha t. i. van; a poharak helyét meg a gazdagabbaknál is agyag-bögrek foglalják el. Pálinkát is nagy mennyiségben isznak, bár az is igen drága. Megjegyzendő, hogy a pálinka itt nem idézi elő azt a hatást, a mit bárhol máshol Európában; lehet ta-

Halálbüntetés: II. A gyújtogató büntetése Chinában.

lán, hogy ez a megszokottságtól van, vagy a nagy mennyiségű halzsiradék és olaj miatt, melylyel az emberek élnek, de én nem láttam a pálinka-ivástól rosszul lenni valakit.

Ily ünnep még a legvagyonosabbaknál is csak háromszor-négyyszer van egy évben; ezek elmultával újra visszatérnek az egyhangu, gondtal és munkával terhelt napok, s így foly le ridegen és élvezet nélkül e jeges pusztaság lakóinak

élete. Szerencsére nincs fogalmuk magasabb gyönyörökről s ha a halászat és vadászat jól ütött be, hogy az éhhalál ellen biztosítva vannak, megelégedettek, mi több: bizonyos fokig boldogok.

M. B.

A halálbüntetés.

A halálbüntetés minden régi és újabb államban szükségesnek tartott s korunk szelidebb érzelmű népei között sem lehetett még kiirtani, ám-bár a civilizált országok közvéleménye eléggé hangosan nyilatkozott minden efféle emberi öldöklések ellen. E kérdés már igen sok vita tárgyát képezte. Az egyik párt azon elvet állítja fel, hogy a büntetésnek a vétség nagyságához és természetéhez alkalmazottnak kell lennie. S miután vannak vétségek, melyek erőszakos halált czéloztak vagy előidézték: annál fogva ily vétségek megtorlására a halálbüntetés a legalkalmasabb, s a ki mások életére tört, annak életét az államhatalom szintén kívánhatja, mert az emberi társadalom alapfeltételét támadta meg s az élet jogát, melytől más megfosztott, maga is elveszté. — A halálbüntetés ellenei azonban azt állítják, hogy az élet kioltása által büntetni nem lehet, mert az élet elidegeníthetetlen jog; azonkívül bebizonyított tény, hogy a halálbüntetés sem nem

ijeszt vissza, sem nem javít, végre pedig nincs is szükség ily véres megtorlásra, miután azt más büntetésekkel lehet pótolni, a nélkül, hogy a gyilkos tetét kellene utánozni, ilyenek: a deportatio s az élethossziglani börtön.

Ily s ehhez hasonló okokkal küzdöttek már évek óta az államférfiak emberbarátok s ki tudja, mikor következik be azon idő, hogy a hőhért is azon elavult tárgyak közé fogjuk sorozni, mint most már a középkor kincpadjait s kinczszereit. Az államhatalom most még mindenütt azon meggyőződést táplálja, hogy a halálbüntetés nélkül a törvényes rendet és fegyelmet fentartani nem lehet, s szerinte a büntetés czéja nem is annyira a javítás, mint inkább a vétség megtorlása. Azonban a historia bizonyítja, hogy minél erőteljesebb lett valamely állam élete, s minél tisztább erkölcsű valamely nép, annál ritkábban áll elő a halálbüntetés szükségére.

S azért szent kötelessége minden államnak, — ha már az akasztófát és véspródot nem nélkülözhetjük — legalább oda törekedni, hogy a halálbüntetés a legsúlyosabb vétségek lehető legkisebb körére szorítsassék, nehogy a gyakori alkalmazás által elveszítse hatását és számos oly egyént szőltsen ki a világból, kik még javíthatók lettek volna.

Az emberi nem ősi boszúvágyát jellemzi azon körülmény, hogy a föld minden népe egy mást iparkodott felülmúlni a halálbüntetés kegyetlenségében. Ha a régi kor különböző halálbüntetéseit tekintjük, ezekben határozottan több emberi érzést találunk, mint a középkorban, vagy az újabb időkben, még polgárosult népeknél is. A régi hébereknél és rómaiaknál a legkeményebb halálbüntetések voltak: a keresztre fésítés, vad

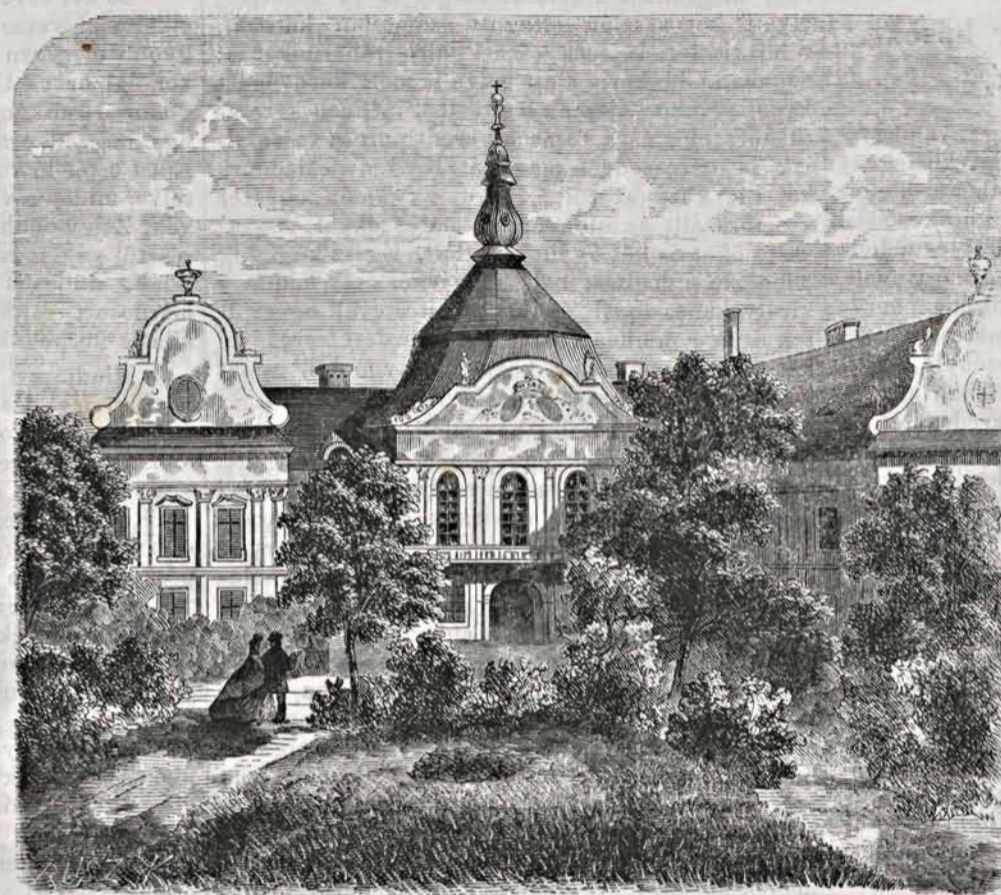
állatokkal való küzdés, az agyonkövezés és agyonkorbacsolás; azonfelül szokásban volt az elítéltek megmérgezése, megfojtása, sziklárol letaszítása vagy lefejezése. A középkori Európa hóhéraihoz méltó leleményességgel bírtak s bírnak még mai napig is a *chinaik*, kiknél egészen a bakó vétségére van bízva, hogy az áldozat kinszenvedéséi meddig tartanak. Itt az elítelt felesége s gyermekei a császári kincstár javára jószágaitól megfosztatnak s személyeik rab-szolgákként áruba bocsáttatnak, s e szerint távolabb rokonainak kell arról gondoskodniok, hogy ajándékaik által a bakó szívét meglágyítsák s az elítelt kinszeit megrövidítsék. — Csak a legvadabb kegyetlenkedés gondolható ki oly barbár büntetéseket, mint a minőket Chinában találunk.

A dícsavgyókat s közcsemdzavarókat úgy büntetik, hogy letaszítják egy magas sziklárol, melynek alján kihelyezett czölöpök meredeznek ki. A ki valamely rokonát megöli, azt egy koporsószerű ládába teszik, melyhez kezénel, lábánál, sőt még hajtekeresénél (czopf) fogva is megerősítik, hol aztán két bakó egész flegmával hosszszában ketté fűrészele. (Lásd az I. képet) A hazugságtörő nót deszkához kötik, altestét föl-vágják, beleit kiszedik s míg ez utóbbiakat égő parázson megégetik, az alatt a vétkes nót testét újra összevarrják. A ki hazudott és csalt, annak nyelvét furják keresztül; a felség-sértésnél elevenen huzzák le a bőrt; a ki másot megmérgezett, azt forró olajban főzik. — Épen oly borzasztó a gyújtogató büntetése. Ezt egy esavharhoz erősített két malomkő közé teszik (lásd a II. képet). A bakó a rettenetes gépet mozgásba hozza s a felső malomkő lassan leereszkedik a szerencsétlen áldozatra, kinek fájdalmas ordításaira oda csődül egy farka kutya, melyek a mindig sürübben omló vért felnyalják . . . stb. Nem folytatjuk tovább ez iszonyt gerjesztő büntetésnek rajzát.

De bármint borzasztónak s égbekiáltónak találjuk is ezen chinai igazságszolgáltatást, nem szabad felejtenuünk, hogy még száz évvel ezelőtt is a mivelt Európában, még pedig Franciaországban, amahoz egészen hasonló barbarizmus uralkodott. Damienst, ki 1757-ben XV-ik Lajos francia király ellen gyilkossági merénnyt követett el, miután mindenféle kínzó eszközökkel valómásra akarták bírni, lovak által szaggattatták szét. — A Németország legnagyobb részében egészen a legújabb időkig uralkodott büntetőtörvény a „szemet szemért, fogat fogért”-féle elvet szerint alkalmazta. Oly vétségéket, melyek most legfőlegb könynyebb fegyelmi büntetéseket vonnak maguk után, kezét, nyelvét és fejét vágták el a bűnösnek.

A kerékbeérés, megégetés, elevenen eltemetés, négyelés, fejtétel és akasztás napi renden voltak, s a bakó fontos, tekintélyes személy volt.

Németország egyes részeiben csak 1838-ban törölték el ez iszonyatos hóhéri törvénykönyvet; s ezóta, hála a kor haladó szellemének! nem a törvénykezési termekben él többé, hanem már csak a könyvtárakban őrzik mint kuriozumot, s mint az emberi vadság egy lassan, de végleg kikapusztatott tanuját.

Tétény kastély. — (Luppa P. rajza után.)

A tétényi kastély.

Buda városának környéke nem csak fölfelé, hanem lefelé is a Duna mentében sok érdekességgel bír. Ha Budáról a székesfehérvári országotat követjük, fél óra alatt Albertfalvára érünk, melyet Albert szász-tescheni herceg alapított. E falutól nem mesze délre Promontor (Budafo)k van, mely-

Budai bombar: Szent-Anna-templom. — (Myskowsky rajza után)

nek helyén egykor római telepítvény volt. E falunak több mint 3000 német lakosa van; a helység szőlőkkel beültetett domblánczolat közt terül el. Több lakóhely a hegy alján földalatti üregekben van, úgy hogy a szőlőtőkékkel borított hegyből csak a kémények nyulnak ki. (Egy ily földalatti ház rajzát s ismertetését a V. U. mult évi folyó-mában bővebben közzeltük). Vannak sziklákba vajt hatalmas borpinczái s számos pesti embernek

van itt szőlője, pinczéje s nyári laka. Roppant kőbányái is megérdemlik a megtekintést.

Promontort elhagyva, egy óra alatt Tétény falut érjük, melynek szintén mintegy 3000 német lakosa van (köztök 400 zsidó). A falutól nyugatra tág ivben emelkednek a hegyorok, melyeket szőlő-szőlők és nyári lakok nagy száma ékesít. Itt is igen számos nagy borpinczét találunk, különösen az úgynevezett *dő-árokb*ban, melyben a kőbe vajt pinczék egész utcázt képeznek. Különösen megemlítendő egy roppant terjedelmű pincze, melyet még a törökök művének mondanak. Ezt csak néhány évvel ezelőtt fedezték fel. Pitvara oly téres, hogy egy hat ökrös szekér megfordulhat benne. A tétényi bor a jobb nevű magyar borok közé tartozik s a pesti borkereskedők itt tartják borkészleteik nagy mennyiségét.

Maga Tétény falu nem igen válik ki falvainak egyformasága közül. Egyik legnevezetesebb épülete az urasági kastély, melynek rajzát mellékelt képnünk mutatja.

E kastély 1600-ban épült; jelenlegi közös tulajdonosai gr. Hugonnai Kálmán és Pacassiné, született Szentgyörgyi Horváth Anna asszony. A kastély a XVII. századi építészeti stíl jellemét viseli magán.

Tétény és Promontor közt Kis-Tétény puszta van, mely szintén szőlőtőkékkel van beültetve. Tétényről nyugatra van Kutvány, mely hajdan Mátyás király egyik mulatóhelye volt. Most Batthyány herceg bírja, s csak egy erdősz lakik benne.

A budai bombar.

Budának a Duna mentében elnyuló egyik külvárosa *viziváros*-nak nevezetik. Ezen vizivárosnak a Dunára nyíló egyik legnagyobb tere a *bombar*. Mint a budai dunapart általában, úgy e tér is meglehetősen rendezetlen s elhanyagolt. Az 1848 előtti években a katonai helyőrségnek ez

egyik főpontját képezte s itt volt a katonaságnak fő őrállomása. Az őrház előtt mindenkor ágyuk is állottak itt s az őrház előtt nagy tömegekben voltak felhalmozva az ágyugolyók. Most ezen őrház a katonaságtól el van hagyva s a téres őrház előtt legfőleg néhány városi drabant őrködi a közbátorság fölött.

A bombar mintegy középtett fekszik a lánchíd és császárfürdő között s néhány bérköcsin és omnibuszokon kívül, melyek a budai hegyek közé szállítják a kirándulókat, itt van a budapesti helyi gőzöök egyik kikötő-állomása, melyek a császárfürdő vendégeinek egy részét itt veszik fel és szállítják ki.

A bombarének csaknem egyetlen vezetésesége a vizivárosi plébánia-templom, az úgynevezett Szent Anna-egyház. Ez az ikerfővárosnak egyik legszebb temploma. Ez sem valami régi épület, mert hiszen tudva van, hogy ő Buda régi épületeit legnagyobb részben tönkretette a török

pusztítás a város mai épületei leginkább a Budavár visszavételé utáni időből származnak. A vízvárosi sz. Anna-egyházat a jezsuiták építették 1746-ban. Főleg a két torony igen szépen épült s a templom belseje is igen csinos. De miután szándékunk, Buda város középületeit egyenkint megismertetni, ezen egyház külső belső szerkezetéről a jövő számban még bővebben szólnunk.

Múlt századbeli magyar hősök.

10. Petrovsky Ferencz.

Petrovsky Ferencz ezredes Baranyamegyében Pécssett született 1720-ban. Mint közlegény kezdő hadi pályáját a 3. számú Széchényi-huszár ezredben, és ott szolgált végig. Az örökösödési háború alatt századosra emelkedett és a hét-éves hadjárat megnyitásával már őrnagy volt. Tudni való, hogy mind ez ideig is köréhez mérve rendkívül érdemei voltak. A prágai csata után Brandeis őrnagyát az előhadat vezénylő, és ki-mutván személyes vitézségét, 1758-ban alezredes, a következő évben pedig már ezredes lett.

És itt fénys teteteinek azon sora kezdődik, mely neki az ausztriai hadi történelemben maradandó emléket biztosít. 1759. szept. 21-én Fink és Wunsch tábornokok vezénylete alatt egy porosz had-t a meissenai magaslaton foglalt hadállást, innen Hadik tábornok hadtestére vetette magát és erős ágyú- és fegyvertűz között előnyomulva, igyekezett magának utat törni és harcozta nyerni. De épen itt szemben állt Petrovsky vitéz huszárezredével, és a dühösen előnyomuló ellenséget háromszor visszaverve, közülök sokat elfogva, kezében kivont karddal egészen szénzáig ütve, az éjt pedig az ellenség szemében a csataterén töltte. Midőn ugyan-ezen porosz hadtest nov. 19-én Maxen mellett állást foglalt, Daun tábornagy a Széchényi-huszár ezredet a Dippoldswaldi országot figyelésére rendelte. Petrovsky azonnal indult, alig ért azonban az erdős szorosokból a rendelt vidékre, már is ellenséges csapatokba ütközött. Ezeket megtámadta és visszaverte, azonban rögtön egy erős osztagly vesz észre, mely Dippoldswald és Riegelsheym-on keresztül a maxeni hadtest megerősítésére sietett. Petrovsky, — dacára, hogy gyalog-sága és ágyúja hiányzott, minden habozás nélkül azonnal az ellenségre vetette magát, és azt, dacára a legsűrűbb kartács-özönnek, a Hart-mansgrimmii megerősített templomkerítéséig ülte.

E diadalát is foglyokban és társzekerében gazdag zsákmány követte. A porosz hadtest a következő reggel utját folytatni akarta. Petrovsky egyedül huszáruival az egészen csataterénben vonuló ellenséget meg nem támadhatta, de ellene egészen a maxeni erdőig tüntetőleg csatározott. Azonban közelített Siskovitz tábornok magyar gránátosaival, mire az ellenség a magaslaton erős állást foglalt. Petrovsky a gránátosok előhadát képezte, és megtámadta az ellenséget minden oldalról, megkönyvitte azoknak az utat a magaslat első vérdéinek elfoglalására. A csata megnyílt: Petrovsky a gránátosok előtt a jobb oldalán gyovonult, hogy a hadtest szárnyait fedezhesse. És itt dacára a jeges, sima szorosoknak, a legnagyobb személyes vitézséggel és belátással áttörte magát. Az ellenség a magaslat egy másik során erőse mért meg magát. Ekkor lovasságunk vitézül megróhant, mire az ellenség ágyúit ott hagyva, visszavonult. És Petrovsky ismét első volt, ki huszáruival a poroszokat egészen utolsó állomásukig nyom-ban üldözte.

1760. júl. 19-én Ried tábornok parancsot kapott, hogy azon porosz zászló-aljakat, melyek a Fehér-Szarvast elfoglalva tartották, szétverje. Ezen hadművelet szerencsés kiviteltére legtöbbet tett Petrovsky ezredes, ki miután ezredével mint elősereggel első támadást intézvé az ellenség gyalogságára, temérdek levágott, 2 ágyút, két löszeres szekeret és több foglyot hatalmába ejtett, ez által oly páni félelmet gerjesztett az ellenségben, hogy az minden további védelem nélkül a Fehér-Szarvast menten ott hagyta. E csapat által ismét megnyitott a közelekedés a Drezdát megszálló sereg és Daun tábornagy hadteste között. Ugyanezen évi nov. 3-án a torguani ütközetben Ried tábornok dandárának — melyhez a Széchényi-huszárezred is tartozott — kellett a porosz gyalogság jobb szárnyát hátul megtámadni. Itt is Petrovsky vitte a főszerepet, és az erdőnek reá nézve kedvező fekvése által az ellenség szárnyát egész észrevétlenül meglepte. Miután a hegy-szoroson szerencsésen áthatolt, gyorsan előre tört on-

tályaival és oly hévvel rohanta meg a porosz gyalogságát, hogy több zászlóalj rövid ellenállás után megzavarodva, futásnak eredt. Ot felszerelt ágyú, 3 zászló és számos fogoly esett kezébe, és az egész jobb szárny levegre kezdte visszavonulni, és a tüzelés az egész vonalon megszűnt. Most a porosz nemzetőrség ezrede sietett a futó gyalogság megmentésére. Petrovsky a véres munkában megfáradt két századát ismét egy hősi tette szó-lította, megrohaná a nemzetőrséget is és szétveré, elvett két zászlót, elfogott számtalan katonát, több tisztet, és ezek közt Pilaire tábornokot is; azonban jobb karja alatt maga is mély kardvágást kapott. Ekkor Ziethen hadteste Siptitzen keresz-tül tört elő, és a futásnak eredt porosz zászlóal-jak is összeszedvén magukat, Ried lovas dandára két tűz közé szorult. Petrovsky még egyszer szembeszállt az előnyomuló poroszokkal, visszaverte őket és két ágyút elfoglalt. Egész késő éjjel fedezte a hadtest balszárnyát, és csak midőn a király hadoszlopai Ziethen hadtestével egyesültek és már minden veszve volt, kezdett egyedével két ellenséges csapat közt visszavonulni, és azt Zienna helységbe szerencsésen vissza is vezeté.

Sok lenne, e jeles hős minden hadi vitézsé-gét elbeszéli. Csak egy jelenet álljon még itt, mely a legnagyobb csudalatra érdemes. 1761. évi november elején Ried tábornok hadteste parancsot kapott, hogy egy, Freiberg közelében terelt hadművelet támogatása végett az előőrsi vonala-kon túl előre nyomuljon. November 4-én Ried tábornok Seligenstadt és Taubenhein irányában előre küldék Petrovsky ezredet, azon parancs-al, hogy a három ágyúval adott jelre az ellen-ség előőrsére támadást intézzen. Ez pontosan megtörtént. Azonban Petrovskynak szolgálati buzgalma a vett parancs teljesítésével még nem volt egészen kielégítve. A poroszok ottani hadál-lásuk védelmére az ugynevezett pacsirta-szanczo-kat hányták. Noha állásuk már a természet által meg volt mintegy erősítve, még a mesterség is fel lón használva, hogy állomásuk bevehetetlenné váljék. Háromszoros farkas-verem, spanyol lovas-ság, két ágyú, elegendő megszálló csapat védel-mezte őket, és táboruk előtt a tórség jobbról és balról ágyúk és fegyverek részére a Meissen el-lenében fekvő szanczo irányában nyitva állott. Petrovsky magához vévén az előőrsből 150 hu-zársát, a kanyarulatokon, farkas-vermekben, spanyol lovagokon és golyó záporon, mely csapatát két oldalról homlokban érte, áthatoltán, kivont kard-dal rohant a szanczokra, a megszálló csapat leg-nagyobb részét levágta és ágyúikat elf glalta. Alig volt azonban ezen pont hatalmában, midőn ismét egy porosz honvédszázalój sietett elé a szanczo visszafoglalására. Petrovsky most vil-lámgyorsasággal erre vetette magát, megverte azt, és teljesen szétzörtöta, temérdek foglyul ejtvén.

Petrovsky, ki a vitéz huszárság egyik ki-tünő példánya volt, ez utóbbi nevezetes tetteit nyerte a M. Terézia rend lovági keresztjét, azon-ban megtiszteltetését, nem sokáig élte túl. A hős vitéz még a háború bevégezés előtt Szászorszá-gban hadtesténél meghalt 1763. febr. 3-án, dics-eljes katonai pályájának 22. évében.

A veszettség elhárítható, de nem gyógyítható. *)

A Vas. Ujság az évi 17-ik számában megie-lent ama Lorinzerféle állítmány, mely az emberi-ség ugyanis nagy mértékű indolentiájának és egész-sége s élete fenntartására irányzott könnyelműsé-gének öregbítésére látszik számítva lenni, s mely azt állítja, hogy „a veszettség csak mese.” már többek által tárgyaltatott s illetőleg cáfoltatott. A dolog nagy fontossága azonban megkívánja, hogy a kérdés a kérdés mánál alaposabban és minden oldalról megforgatassék.

Csekély magam részéről nem akarom a már felhozottakat ismételni, hanem csak egy fontos vádat, talán a legfontosabbat megvitetni. Azt állítja t. i. dr. Lorinzer, hogy a veszettség csak a mártseb tulságosán igaztó orvoslása, kegyetlen égetése vagy vagdalása által hozhatik létre. E vád nem áll, mert:

1-ső: A Vas. Ujság 26 sz. irt. cikkekben ki van mutatva, a mit magam is bizonyíthatok, hogy ott is, hol a mártseb egészen magára hagyatott, a veszettség ki szokott törni. És

*) Halljuk e tárgyban még egy tapasztalt, érte-mes szakféru véleményét.

2-szor mert a veszettség épen csak a mártseb kora égetése vagy kimetszése által hárítható el és ha ezen bánásmód elmulasztatik vagy későn alkalmazatik, a veszettség okvetlenül kitör és — az eddigi tapasztalatok szerint — semmiféle belső gyógyszer által sem gyógyítható s a megveszett egyén sármalosan elvész.

Ezen 2-ik pontot szándékomb bővebben fejte-getni és okadatolni.

20 évi orvosi gyakorlatom alatt többször volt alkalmam veszett-eb maraszt észlelni, de legna-gyobb mérvben történt ez 1856-ban, midőn mint községi orvos Uj-Aradon működtem. Ekkor au-gustus 16-dikán egyszerre 9 egyvén maraszt meg, egy negyed óra alatt, egy veszett kutya által. Epen estefelé volt az idő és az utcák járkelőkkel telve, midőn a veszett állat, Kis Sz. Miklósról jö-vén, Zsigmondházán és Uj-Arad fő utcáján ke-resztül vágatva futott és mindenkit, kire utjában talált, dühösen megtámadott s roppant sebeket mardosott rajta, míg végre sikerült a dühödt állatot dorongokkal agyonverni.

Minéljárt a történet sebészek után 4 egyvén jött hozzám orvoslásért. Ezeknek sebeit, előbb tisztán megmosva, azonnal rudacs hamléggel, (kál-kaut) késsel reáráspolva, bőségesen behintetem s kiégettem, a sebek és körülte azonnal megfe-kettül, jelöl annak, hogy a sebhely megszűnt elő-zer lenni. A fájdalom, igaz, élénk volt, de 2-3 percznél tovább nem tartott. Más nap reggel még 2 egyvén jelentkezett és sebek ugyanazon mód szer-int kiégettettek, a még hátralévő 3 egyvén pedig csak harmad nap adta magát réá, hogy hozzám jöjjön, ezek is ugyanazon gyógykezelésben része-sültek.

Az eset oly jelentékeny volt, hogy a megyei főorvos is kiküldetett a teendő ellenőrzése végett, sőt az ó-aradi fő-orvos is a közös orvosi tanácskozáshoz megkérgetett, hogy a további gyógykezelés meghatározassék. De akkor már minden seb ki volt égetve; ezen eljárásom jóvá hagyatván, az általánosan ismert 6 heti gyógy-mód elrendeltetett.

Nem szándékomb itt minden egyes sérült felől a kórfolyamat leírni, mi nem e lapok hátarába való és a laikus olvasót csak unatná, csak az eredményről akarom a szives olvasót értesíteni. A 9 megmarat egyvénből sikerült 6-ot megmenteni. Ezek tökéletesen menten maradtak és most is él-nek, 3 pedig alig egy hónap felolvasa alatt, áldo-zata lett e borzasztó betegségnek, és ezen három egyvén épen azok voltak, kik csak 3 ad nap jelen-keztek, a hol tehát az égetés el volt késve.

Ebből, ugy hiszem, az a tanulság, hogy nem a sebek igaztása hozza létre a veszettséget, ha-nem, hogy az égetés által a mérgeket felszívása akadályoztatván, a vesztély elhárítható, ellenben, hol az égetés elmulasztatott vagy elkészt, a mé-rég felszívatik, minekelölte az égetés által meg-semmisítettet volna.

Azon ellenvetés, hogy a kigyómárásnál, a kárunkulnsnál, a sérülés után rögtön bedáznak a mérgező jeleiségek, az elmarásnál pedig az eb-düh kitöréseik napok telnek, nem bizonyít, mint, hogy a természetben különféle tüneteket le-het megfigyelni, és a ki minden tünetnél egy kaptafára akar ütni, üres szalmát csépel, dikta-tóra akar lenni a természetnek, a heivert, hogy annak áldozó papja lenne. Medicus non princeps, sed minister naturae.

Még egy 10-dik eset is jött akkor figyelés alá. Egy fiatal oláh nő (22 éves) Kis-Sz. Miklósról. Ez is ugyanazon eből maraszt meg. de róla csak akkor nyertem tudomást, midőn már az eb-düh rajta kiütött és betegen hozták a községi kórházba. Ő a sebet nem gyógyíttatta, hanem egy kuruzsoló által nyelve alatt mitűtetett magán. A mester azon biztatással küldte hozzá az asszonyt, hogy most már minden vesztélyt ment. Ő is meghalt. Esmélete tiszta perczekben csak arra kért, hogy halála után ne boncoljuk, különösen, hogy arcát meg ne csonkítsuk, hogy mint halott is — úgymond — szép maradjon. Ennek nem égett sebeit senki, és a veszettség mégis — nem mese, hanem rémítő valóság gyánant — kiűtött rajta. Talán, mert a nyelve alatti vénákon erőt vágta?

Komolyan szeretném tehát a nyájias olvasót figyelmeztetni, hogy azon új eszmét, mely szerint „a veszettség csak mese”, és mely, hívőkre talá-lva, az emberi társadalomban oly borzasztó káros következtéseket szülhet, csak mint kurio-zumot tartsa figyelmére méltónak; mert a kérdés mostanáig csak elmélet, melyet az életből való tapasztalás megczafol. Már a legrégibb időkötől

figyva egy tartják az orvosok, hogy minden külső ártalmat, mely az emberi test épségét fenyegeti, a mennyire lehet, megsemmisíteni vagy árthat-lanná kell tenni. A kigyó-mérget kiszűjük, ki-égetjük, kimetszük; a darázs-csipés vagy méhszú-rásnál első gondunk a fulánkot eltávolítani és a mérget megsemmisítő szerek által árthatlanná tenni. Az elmarásnál pedig a sebet magára hagy-juk és ne tegyünk semmit? Csak az a gondolat, hogy megdühödhettünk, meglázasztja egész val-ónkat. Szegény Ramundot az író, egy gyanus kutya harapta meg, és inkább öngyilkos lett, mint hogy veszetté legyen.

A kérdés tehát igen fontos, életbevágó és fölötté kényes. Egyszerre csak azt mondani, hogy a veszettség, a legkiméletesebb kifejezéssel könnyelműségnek mondható. Epen úgy mondat-nam valakinek, ha kigyult a háza: oda se nézzen, szomszéd ur, majd elalszik az magában!

A tudomány körében akármely fonákra is tetsző állítmányt meg kell hallgatni és megvit-tatni, de azt tisztánt az életbe átvinni nem lehet, nem szabad, míg tökéletesen tisztán nem áll, és bő tapasztalat által — mely minden tudásunk fö-alapja — ninosen bebizonyítva.

Ha tehát, nyájias olvasó, azon szerencsétlen-séget ért volna, hogy egy veszett eből megmarat-tál, ne higgy a lidércnek, mely mesének mondja a vesztélyt, melyben forogsz, hanem azonnal mosd meg a sebet és igyekezzél mennél előbb egy orvos, sebez vagy gyógyszerész által rudacs-hamagall azt bőven kiégetetni s így a mérget, minekelölte felszívott volna, megsemmisíteni. Az utógóyítás, csekély véleményem szer-int, nem oly fontos, sem a belezárlás: a sulypont a seb mennél előbbi és tökéletes kiégetésében

Vasárnapi beszélgetés.

(Savanyított ugoroka. Lajtantul találmány.)

Pest, július 22-ken.

Nyakig vagyunk abban az évszékban, melyben a savanyított ugoroka uralkodik. A fűrdőzés, fa-luzás vagy utazás gyönyöreit mindenki legalább egyszer egy évben élvezheti; orvos, pap, ügyvéd kereskedő stb. szakhat magának egy kis időt, hogy telen át összehgyorodott s a nyári hőségben megasztott kedélyét, árnyas völgyekben vagy hűs vizek partján kiszellőztesse. De a felelős szer-keztőnek ott kell ülnie az idő szövőszéke mel-lott, hogy az események szála közt, vagy nagyon feketék, vagy nagyon pirosak ne találjanak keve-readni, hogy az olvasmány-kelme ép úgy feleljen meg a közönségnek, mint a meg ennél is köve-telőbb sajtóhatóságának. Fűrdőt, nyaralót, utazást pótol a savanyított ugoroka, mely a kalendárium for-ró napjainak legkedvesebb barátja s nagyobb becsben áll a civilizornál s a fagylatnál. Aruljék is már szelbőben; a vendéglőkben darabjait tiz krajczáron, a kőrösi asszonyok meg tizdarabot egy krajczárjával vesztegetnek a kecskeméti ka-punál s az alsó Dunaparton.

Közvendéglőink mindig népek s tizenkét órától kettőig csak az ösvéndég, magyarul „stammgast” lel helyet. Az ismerős arcok közt leginkább ilyen időtűjt mutatkoznak a vidékiek is, kik, miattal mi kivágunk, ók ép ellenkezőleg a fővárosban időznek — nem merem mondani mulatnak — noha a magukkal hozott kis leányok s fiúcskák ábrázatából, mely egyaránt ragyog a boldogság s hőség miatt, inkább azt olvassuk, hogy „szörnyen” megszerették Pestet s tetszik nekik minden. Az apa már a tavasz első napjai óta biztatja őket, hogy fölviszi magával a nagy városba s azóta rövid az álumk, ellenben hosszas az álmodásuk ama számtalan szépségről, szórako-zásról stb., miket itt látni és élvezni fognak. Egy egész asztalt foglaltak el; a szakalás apa az étlap labrintusába melyed, meg Pesten járó jogásfia a mamának könyv nélkül ezt vagy azt az ételt ajánlja, mert ő járatos ide, és ismeri a konyha naplóját. A kis fiúcska meg a pici lány alá bór-párnákat raktak, hogy legalább álluk érjen föl a tárgyér széleig, melyben ugyan nem párolog még a leves, de azért csörmpölve kavargatja meg benne a nagy semmit a két kis testvér, kik a forró lével alig fogának boldogulni, ha mellettük az a sugár, barna szemű, jószágos mosolyu hajadon, legidősebbik s egyetlen nénéj, nem tetné őket ügyesen és szeretettel.

Ezen életől duzzadó, kellemes képtől, a

fekezik. Az égetés még 12, sőt talán még 24 óra múlva is elháríthatja a bajt, de már azon túl a siker kétséges.

Dr. Semolay.

Egyveleg.

— (Ujházy László és családja Amerikában.)

Párisi levelezőnkötől vesszük e tudósítást: Olva-sóink emlékeznek, mily szerencsétlenség érte a mult télen az öreg Ujházy Lászlót s illetőleg két fiát, mindkettő golyósebet kapván három lovas rablótól. Egy Sirmezőről (Sant-Antonio felett) f. évi ápril 17-dikén kelt levél szerint hál Istennek mind a két ifju férfi jobban van, Farkas hamar felépült, s habár az ifjabbik, László, még sántikál, ez is ép fog maradni. De azóta új, noha kevésbé fájdalmas baj érte a sokat hányatott családót. „Egy hallatlan zápor — írja a tisztes patriárka — ömlött le vidékünkön, és a háztól valami 200 lépényire lefolyó patak oly rohammal és sebes-séggel megáradt, hogy öt perczentek függőle-gesen egy lábra is emelkedett. Midőn már házukba omlott, mindeneket a sorsra bízva, csak okleve-lemeket hönöm alá véve, egy domb felé menekül-tünk, két unokánkat hátunkon vevé, de már némely ercken övig gázolni kénytelenítettvén. Az a domb vala a mi Ararát-hegyünk, de nem volt galamb-unk, mely hozta volna vigasztalásul az olajfa-lombocskát, csak a villámok sebes de kétes világ-gánál lestük a dombról, vajjon áll-e még házuk? Ki nem vehetvén tisztán a dolgot, csak a reggel hajnalra nyugtata meg minket, hogy hajlékunk megmaradt. De visszatérvén, láttuk a nagy rom-bolást: a szántóföldi kerítés elsodrását, a vetés kimosását, ugy hogy az ezer dollárt megközelíti

TÁRHAZ.

Párisi levél.

(Politikai szélesend. Abd-el-Kader Párisban.)

Páris, júl. 16-án

De politica autem, quae non est, nulla quaestio fial, mondaná Könyves Kálmán, ha történetesen néhány századdal ezelőtt nem színt volna meg beszélni. S valóban annyira kifogytunk a szuszóló, diplomaták és levelezők, hogy a költészet orszá-gába csapunk át, legalább az utolsók, s holmi halva, helyesebben tulkorán született kongresszusi híreket ásunk ki az iradók porából. Kinek is lenne még kedve politikálni, mikor nyolcz — kilen-z hónapot át szakadatlan üzte e mesterséget, s az a kegyetlen hévmerő harminezhármad jelöl az árnyékban. A császárnak iscsak van pihenésre szüksége, s évről évre úgy látszik mindinkább, pedig bizony a többi hatalmasok nem igen zavár-ják a vizet, ha csak ő nem boglyatja őket. *Ille nobis haec otia facit*. De becsánat, majd elefedtem, hogy bizony Napoleon még nem adta át magát a pihenésnek, sőt inkább az arabok és kablyok, reám nézve, megvallom, nagyon közönyös ügyével, foglalkozik. Ennél engem, s velem együtt másoka egy arab, egyetlen egy, inkább érdekel, s ez Abd-el-Kader.

A híres emir, ki nem igen kedveli damasz-kusi belzettségét, a francia szultán látogatására jött Párisba, s ennek költségén mulat a fényes városban. Szállása a diadal kapu közelében, a Byron utcában van, az ugyanily nevű palotában. A sok kívánc-i között, kik a híres főnök látoga-tására, jobban: bámulására tódulnak, s bizonyo-san terhére esnek, e napokban kivételképen egy oly vendége is volt, kit valóban örömet fogadott. Ez pedig egy magyar család volt, mely egykor keleten s épen Damaszkusban lakott, s Abd-el-Kadernek mostani tolmácsát onnan ismeri.

A látogatás, az emir szeretemében fogadta a hölgyeket s a hozzájuk tartozó ifjút. Az anyát maga mellé ültetvén a panlagra, vele s kü-lönösen leányával syriai arab nyelven társalgott, többi között azt mondván nekik, hogy a császár neve napjút (aug. 15-ik) be akarja várni Párisban. A szobának két más arab férfi vala még jelen. Az asszonyokat, kik külön emeletet bírnak, nem lát-ták, nincs is tulajdonképen csak egy igazi asszony-ság vagy felesége Abd-el Kadernek, a másik két nő csak szolgál. A férfi szolgák között egy meszá-ros van, ki naponként egy birkát öl a ház udvará-ban az emir asztalára. Másféle húst nem esznek a háznál. Az udvarmester francia. Különben egy arabul tudó tisztet is rendelt a császár magas ven-dége szolgálatára.

Sz. D.

Forgó János.

HIRDETÉSEK.

Előfizetési fölhívás
VASÁRNAPI UJSÁG
POLITIKAI UJDONSÁGOK
1865-i július-decemberi folyamára.

Előfizetési föltételek:
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva)
Félévre (július-december) 5 forint.
Csupán a Vasárnapi Ujságra:
Félévre (július-december) 3 forint.
Csupán a Politikai Ujdonságokra:
Félévre (július-december) 3 forint.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala
(Pest, egyetem-utca 4-ik szám).

Végképeni eladása
egy nagy halmaz valódi rumburgi és hollandi vásznak, rumburgi asztalneműk, törülközők, színes kanavásznak és 2500 tucat a legszebb vászon- és batiz-zsebkendőnek a vászonruka valódisága s teljes rótmérték biztosítása mellett e tárgyak sürgött eladása tekintetéből

a becs-árnak felényi árán.
Levélbeli megrendelések a pénzösszeg beküldése vagy postai utóvét mellett a lehető leggyorsabban s a legkisebb méretekben eszközöltetnek, s kiváratni musták is küldetnek. A leveleket kérjük e cím alatt küldeni:

- „S. Meth, Rothenburmstrasse Nr. 29 in Wien.“
1 vég mángolatlan vászon, becsár 12 ft., most csak 6 ft. 50 kr.
1 vég 30 rőfös jóféle fehér fonalvászon, becsár 18 ft., most csak 9 ft. 50 kr.
1 vég 30 rőfös kitűnő sziléziai vászon, becsár 20 ft., most csak 10 ft. 50 kr.
1 vég 30 rőfös mángolatlan kreaszvászon, becsár 22 ft., most csak 11 ft.
1 vég 30 rőfös rumburgi vászon, becsár 24-40 ft., most csak 12-20 ft.
1 vég 38 rőfös hollandi ezénavászon, becsár 28 ft., most csak 14 ft.
1 vég 40 rőfös rumburgi ezénavászon, becsár 32-40 ft., most csak 16-20 ft.
1 vég különösen jó rumburgi vászon 6 inghez, becsár 28 ft., most csak 14 ft.
1 vég kitűnő rumburgi vászon 8 inghez, becsár 30 ft., most csak 15 ft.
1 vég 50 rőfös hollandi vagy irlandi vászon, becsár 40-60 ft., most csak 20-30 ft.
1 vég 50 rőfös kitűnő jó kőzefonvászon, becsár 50 ft., most csak 25 ft.
1 vég 54 rőfös legkitűnőbb rumburgi vászon ára most csak 23, 24, 28, 30, 35, 40, 45 50-60 ft-ig a legfinomabbak.
1 vég 80 rőfös legjobb rumburgi ágybéli kanavászon, becsár 15-20 ft., most csak 7-10 ft.
A legfinomabb s legjobb 3-4 nyúttos oroszvászon nyári öltönyekre urak számára, rőf: 30, 35, 40, 45 kr-áig.
1 tucat kisebbzerű fehér vászon zsebkendő, becsár 2 ft. 40 kr., most csak 1 ft. 20 kr.
1 tucat jóféle fehér vászon zsebkendő, becsár 5 ft., most csak 2 ft. 50 kr.
1 tucat jóféle rumburgi vászon zsebkendő, becsár 8 ft., most csak 4 ft.
1 tucat legfinomabb fehér és színes rumburgi vás. on zsebkendő, becsár 12 ft., most csak 6 ft.
1 tucat francia batiz-zsebkendő ára most csak 4, 5, 6, 7-8 ft-ig a legfinomabbak.
1 darab pamut abrosz, becsár 1 ft., most csak 50 kr.
1 asztalteríték 6 személyre, azaz: 1 abrosz és 6 ft. hosszú asztalkendő ára most csak 5, 6, 7-8 ft-ig a legfinomabbak.
1 asztalteríték 12 személyre azaz: 1 abrosz és 9 ft. asztalkendő ára most csak 10, 12, 14-16 forintig a legfinomabbak.
1 tucat jóféle c-élű vagy könyhakendő ára most csak 2 ft. 50 kr.
1 tucat damasz törülköző-kendő vagy dama-zs talkendő ára most csak 5, 6, 7-8 ft-ig a legfinomabbak.
8000 db. a legszebb rumburgi vászon-ruka férfiak és nők számára - hogy azok minél gyorsabban eladhatóak, 3, 4-5 ft-ig a legfinomabbak - áruba bocsátatnak.
Férfingek megrendelésénél a nyakbőség pontos mértéke kéréttik. 1179 (4-6)

Előfizetési fölhívás
FALUSI GAZDA
földmívelés, kertipar és gazdaság közlönye,
második félevi folyamára.

Minden héten kettős iv! - Félévi előfizetés postán csak 3 forint.

Midőn az alig múlt évnegyedben a „Falusi Gazda“ szerkesztőségét átvettük, szándékunk volt hazánk földművelők osztályának egy oly ismeretterjesztő közhasznú közlönyvel szolgálni, mely a mezőgazdasági igényeinek és érdekeinek minden tekintetben megfeleljen; - hogy mennyiben közelítettük meg kitűzött feladatunkat, és mennyiben feleltünk meg hivatásunknak, azt megítélni t. olvasó-közönségünk bölcs belátására b. szük.
A „Falusi Gazda“-nak, hogy nevének és hivatásának megfelelően, - tökéletes alkalattal volt szükséges, s mi e tekintetben t. olvasó-közönségünk igényeire és kívánalmához alkalmaztuk magunkat; s örömeinkre mondhatjuk, hogy e részben nem esdlatkoztunk, mert azon részvényben, melyvel szaklapunk irányát t. gazdaság-közönségünk fogadta, s a szakirodalom ismert tekintélyeinek szives közreműködésében csilhatatlan ismerveit látjuk annak, hogy célét nem tévesztettük.
A „Falusi Gazda“ irása tehát ezáltal is ugyanaz marad, s mint a jó és hasznos ismeretek terjesztője f. gazdaság-közönségünknek vezérül szolgálni; s ez azon irány, mely felé haladni, s melyet következetesen szem előtt tartani, kitűzött célunk s feladatunk leendő.
S habár részünkről szellemi és anyagi sűdizzattal is kénytelenítettünk megkürdeni, azon öntudat, hogy nemzeti jólétünk előmozdítására bármily csekély arányban is közreműködhetünk, eléggé megjutalmazza fáradozásainkat.
Kelt Pesten, június havában 1865.

Heckenast Gusztáv, kiadó-talajdonos. Dr. Farkas Mihály, fölbíró, a „Falusi Gazda“ szerkesztője.

Előfizetési föltételek.
A „Falusi Gazda“ postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva.
Félévre (július-december) 3 ft. - kr.
Egy negyedévre (július-szeptember) 1 ft. 50 „
Teljes számú példányokkal még folyvasat szolgálhatunk.

A „Falusi Gazda“ kiadó-hivatala
(Pest, egyetem-utca 4. sz.)

Beküldetett.
Dr. Popp J. G. fogorvos Anatherin-szájlyze.

Azon t. ez közönségnek, mely a nyári évszak folyamán alatt utra vagy külföldi fürdőre kelni akar, ajánljuk itihelyt a forrási hogy lássa el magát dr. Popp-féle birneves Anatherin-szájlyzével, hogyha annak valódisága s a hathatóságáról meggyőződést szerezni óhajt, mert dacára a sok szavalatnak, mi-ura és védjegynek mégis sok hamisítás fordul elő. Minél nagyobb egy elismert gyártmány után a körözés-közlés, annál nagyobb és őt vesz azon a károsolás, minél előbb hátrak vagyunk az illeték arra figyelmeztetni, hogy az Anatherin-szájlyze a bel- és külföldi azon raktárakban kapható csak valódi minőségben, melyek időről időre a hírlapokban közölve vannak.
Hogy épen a Popp-féle Anatherin-szájlyze hathatósága a fogak és szája névze fölmutathatlan, arról eléggé keze-kezőnek a legjelentékenyebb személyiségek bizonyítványok.
Mely ezen hírnevet szíriál alapra fekteti, az, hogy nemcsak azok, kik ezen Popp-féle Anatherin-szájlyzet használják, annak dicseé voltát elismerik, hanem a legelőkelőbb o vosi egyetőségek is ezen Anatherin-szájlyzet minőségére névze titulókat tartják s bizonyítványokkal támogatják. A keletkezési történetét mesze a határon túl, az osztrák birodalmon kívül a Popp-féle Anatherin-szájlyze utat tört magának; Francia-, Angol-és Oroszországban a Keleten és Amerikában elterjedve naponkint újabb fogszakkal találkozik. A kik ezen vízzel száj s fogaik ápolatát megkezdik, azok jótékony hatását érzik, s kiki megdöngnek tulajdonítsa; hogy ha ezen szájvíz nélkülözése által száj s fogaikat elhanyagolják. Az Anatherin-szájlyze nem fényűzési c. kk. melyet a nyereszkezők - hüsnágra kidöngöl, hanem az egy egész-égi gyógyszer, mely a művelődésben minél előbbre halad, annál általánosabbá kell válnia. 1203 (3-8)

HERCZEGNÓ-VIZ,
LUEFF M.
illatszer-kereskedése Pesten,
a „Minervához“
váci-utca 21-dik szám alatt.

Hogy ezen esztendő folyadék legfőbb b. hathatóságáról a szűpnek tudomás lehessen, arra névze elégséges az, hogy a közönséges mosakodás után a víz kellegő felmosással, s egy darabka szíves avval megmosva-irt-tik, s a bőrré egy formán rak-netik - mely azonban le nem töröndő - s így az arcbőrt a legmagasb korig épségben tartják, s annak lehasználatát s tisztaságát és gyönyörűségét kölcsönöz.
Ezen ajánlásra méltó mosdóvíz, több-vari használata által, gyors s meglepő siker várható - mely abban áll: hogy az arcbőrről a szepőt, bíbroséket, hópatánásokat s a sarga foltokat tokéletesen eltávolítja. 1210 (2-4)

Az atyák és anyákhoz, tanítókhöz, nevelőkhez s lelkesekhez.

Az alulirt könyvkiadó-hivatal folyó évi július havában megindít egy új, rendkívül olesó s czélszerűen elrendezett folyóiratot
AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA,
ezim alatt:

ÚJ HAVI FOLYÓIRAT 8-14 ÉVES MINDEN FELEKEZETŰ MAGYAR FIUK ÉS LEÁNYOK SZÁMÁRA.

Ara egy-egy évfolyamnak, mely 12 havifüzetben, egy-egy füzet 64 hasábon, legnagyobb negyedret alakban, 200-250 a szöveg köze nyomott képpel s borítékkal ellátva, jelenik meg,

egész évre postai küldéssel csak 2 forint ausztr. ért.

Tartalmát az ifjúsági irodalom körében ismeretes legjelebb íróink és magyar fordításban a külföldnek legjobb s legkitűnőbb művei képezendik. Ezen tal az ifjúság barátai és irók fölkérjük: hogy az alább következő program értelmében folyóiratunkat dolgozatokkal s közleményekkel támogatni sziveskedjenek. Egy-egy nyomott 120-30 ftal fogunk díjazni.

Felszólítás
a szülőkhez, nevelőkhez, tanítókhöz!

Az atyák s anyák szíveknél mi lehet drágább e földön? A családó gondoskodása, az anya szeretete! vajjon ismer-e magas s fontos feladatot: a felszólító gyermek nevelését s annak jövőbeni boldogságát? És valóban
A gyermek jó és helyes nevelése jövőjének legbiztos záloga, a legnagyobb jótéte mény, mi a szülők neki nyújthatnak.
Legszentebb kötelességünk tehát, a gyermeket oktatni, az élet küzdelmeire előkészíteni, s a jónak és értelmesnek magvát fogékony kebelébe beoltani.
Az iskola egyik hathatós eszköze ezen szent kötelesség teljesítésére; de ép oly fontos, sőt tán még fontosabb a nevelés, az oktatás és azon kepezés, melyben a gyermek otthon a szülők házában részesülhetik. - Ezen feladat megoldását pedig hathatósan elősegíti a jó, a választékos ifjúsági irodalom.
Hogy tehát a szülők s nevelők által az e részben régóta mélyen éltet azükségnek eleget tegyünk; - miután - mit tagadni nem lehet - jeles és a mellett olesó ifjúsági iratokban nagy hiányt szenvedünk, ezennel egy ifjúsági folyóiratot léptetünk s elbe e cím alatt:

„MAGYAR GYERMEKBARÁT.“

E folyóiratnak fontos és nagy horderejű rendeltetése: honunk gyermekének a legelőkelőbb módon mulatást s oktatást és a lelki és testi foglalkozásra s gyakorlatra serkentő jó olvasmányt nyújtani, mely egyttal rendkívül olesó sága által a leggyógytalanabb családoknak is lehetővé tegye, ama jótékony lelki élvezetben gyermekeiket részesíteni.

Midőn új vállalatunk programját ezennel előterjesztjük, úgy hisszük, hogy senki sem fogja annak horderejét kétségbevonni; kiszámíthatlanok levén a gyermeki szív és ész serkentésének kö. etkészei, valamint elhatárolhatók a lelki és szellemi művelődésnek előnyei. Felkérjük az at. a családapákat s anyákat, a nevelőket, tanítókat és lelkes urakat, valamint művészeket, kikre az ifjúság fölötti érdekes bizva van, és kiknek ezen alulirt felszólítás kezébe jut, hogy ezen vállalatunk huzzáon felkarolják és körükben minél több előfizetőt gyűjtsenek sziveskedjenek. Minél nagyobb részvét fog iratunk mutatók, annál többet leszünk köp sekk t. mi a tartalom és kiállítás ért. kében. Vajha az irodalmi vállalatunk méltó elterjedést találja az országban és vajha ne hiányoznak az a gyermekek örömeire egy magyar lélnél sem!

Heckenast Gusztáv, kiadó-talajdonos.

Előfizetési föltételek:

- 1. A „Magyar gyermekbarát“ évfolyama mindenkor július hóban veszi kezdetét, azon hóban t. e, melyben az 1-kolós gyermek a tanév-évet után beközelekedő szünetbe lép, és szorgalmas tanulása által hasznos ajándékok érle el.
2. A „Magyar gyermekbarát“ évfolyama 12 havifüzetből áll, melyekből minden hónap végével egy-egy füzet két nagy nyomott 120-30 hasábon, képekkel ellátva s borítékkal tűzve jelenik meg.
3. Az előfizetési ár az egész évfolyamra, vagyis 12 füzetre csak 2 ft. - Az egyes havi füzetek postán b. módon küldetnek szét.
4. Tíz előfizetési példányra gyűjőknek egy tisztelőt-példánnyal szolgálunk.
5. A címeknek, melyek alatt a füzetek szétküldendők, pontos tojogyzással, valamint
6. Az előfizetési pénzek bérmentes beküldését kérjük.

A „Magyar gyermekbarát“ kiadó-hivatala
(egyetem-utca 4-ik szám).

Előfizetési fölhívás

REGÉLŐ MAGYAR SAJTÓ

czimű, nagy, értékes műmellékletekkel megjelenő regény-folyóiratra.

Midőn ezennel az előfizetés megújítására szólítjuk föl folyóiratunk eddigi előfizetőit, ezt azon kezeskedéssel tesszük, hogy már eddig is kivívott olvasóink teljes megelégedésére...

Előfizetési föltételek:

a „Regelő“ czimű mulattató folyóirat minden hónapban kétszer, 15-kén és 30-kán, jelenik meg.

Mindegyik szám 4 legnagyobb alakú ívből, 8-rétben, 2 hasabos lapokon, és azonkívül borítékból állandó.

Előfizetési ára postán küldve vagy Budapesten hazhoz hordatva: Márciusiustól kezdve December végeig (tíz hónap) 5 ft. Julius 1-jétől kezdve December végeig (hat hónap) 3 ft.

Az előfizetési pénzeket bérmentesen kérjük a „Regelő“ kiadó-hivatalához (Pesten, egyetem-utca 4. sz. alatt) intézni.

A kép-műmellékletet minden előfizetőnk, ki júliustól decemberberig előfizet, megkapja.

A „Regelő“ megjelenési idejétől teljes száma példányokkal meg folyvasat szolgálhatunk.

A „Regelő“ kiadó-hivatala.

Nagy

raktári helyiségek adandók bérbe.

Az ország közpölvén, a kereskedést iró t. sz. közönöség a m. t. Akademia palotáján alatti 227 négyzetes ölet tartalmazó szűrés, világos, és a rakparttal két alagút által összeköttetésben levő raktári helyiségekre figyelmeltetnek.

A magyar földhitelintézet

sorsolás alá eső 5 1/2 %-os záloglevelei

oly értékpapírok, melyeknek országos földbírtokra első helyen történt betáblázás által biztosítva, s hivatalos kimutatások szerint két-háromszoros értékű jelzálog által fedezve vannak.

az intézet alapítványi tőkéje, — a tartalék-alap, — a törlesztési alap, kölcsönös jótállása

az intézet valamennyi adósának, kik egyetemlegesen, egy mindnyájáért és mindnyája egyéért, egész ingó és ingatlan vagyonukkal kezeskednek a záloglevelek birtokosainak az intézet kötelezettségeiért.

A záloglevelek, melyek 3 1/2 év alatt, félévenkénti nyilvános sorsolás útján teljes névertékek szerint visszafizettetnek, 1000, 500 és 100 ft-ra szólnak, 5 1/2 %-kal kamatoztatnak, s a jelenlegi árfolyam szerint évi 7 1/2-os jövedelmeknek, nem számítva bele azon tőke-nyereményt, mely a teljes névszerinti értékben visszaváltás folytán a vásárlási ár és a néverték közötti különbözetről fogva a jövő javára esik.

Minden záloglevél félévi kamatszelvevényekkel van ellátva, melyek évenként kétszer, és pedig május és november 1-én napján, minden adólevonás nélkül, váltatnak be, s pedig nemcsak Pesten az intézet pénztáránál, hanem minden európai borszájon, valamint azon kereskedő-házak által is, melyek a záloglevelek eladásával foglalkoznak.

árvapénzek, alapítványok,

s egyebek biztosítására is fordíthatók, különösen pedig alkalmasak.

biztos tőke-elhelyezések és az aggkor biztosítására,

mintán föltétlen biztosítékot, s most vásárolva,

7% évi jövedelmet és biztos tőkenyereményt

nyújtanak.

Az említett záloglevelek, a napi-árfolyam szerint, kaphatók PESTEN: Malvicux C. J., Wahrmann és fia Barón testvérek czimű kereskedő-házaknál; — BECSBEN: M. Schnapper, Johann Ribarz, I. Epstein uraknál; — vidéken: a Magyar biztosító-társaság főigazgatójainak legnagyobb részénél; bérmentesítve küldött pénztárakban postán utján magától az intézettől is megszerezhetők.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomtatott sajtó nyomdájában Pesten, 1865 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Uj előfizetési fölhívás

nagy politikai lapra.

Előfizetési föltételek:

Postán küldve:

3 óra (Augustus—Október) 2 ft. 50 kr. 6 óra (1865/66. Aug.—Január) 5 ft. — kr.

Buda-Pesten házhöz hordatva az előfizetési árak ugyanazok.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

A „Magyar Sajtó“ kiadó-hivatala (egyetem-utca 4-ik szám).

A pesti mezőgazdasági kiállítás alkalmával első érmmel kitüntetve.

Kerti- és tüzi-fecskendők, KUTAK, SZIVATTYUK, MERITŐMŰVEK,

kész, emelősisga s gőzhajtásra, szivattyúk-kerékek, s mindezek elismert kitűnő legf. szabadalmazott, kétfőshatású rendszer szerint készítő, kautuk szellentyővel, s melyek be nem rozsdásodnak s működésükben soha nem hibáznak, ajánlja Kernreuter F. díszreteresen ismert gyára Hernalshban, eredeti gyári árakon

Hecksch Sándor F.

Pesten, kétszázötven 12. sz. a.

PÁLYÁZAT tanítói állomásra.

A győri ágost. evang. gyülekezet részéről a III. és IV-dik elemi osztály 500 ft. évi fizetés, 2 öl kemény és 2 öl lágy tűzölő fa, nagy szabad lakás illetményével egybekötött tanítói állomásra pályázat hirdették. A megválasztandó köteles leendő egyszersmind a vasárnapi iskolában is külön díjazás mellett tanítási állomását még folyó évi szeptember hó 1-jeig elfoglalni.

PERLAKY DÁNIEL a győri ágost. evang. gyülekezet felügyelője. 1217 (1-3)

Két könyv keresetkik! ugymint:

FENELON TELEMÁKJÁNAK régi magyar kiadása, és Sebastiano der Verkannte.

A ki ezen két régi könyvnek vagy csak egyikének is birtokában van éreladni akarná, legyen szives a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala utján árúkról nyilatkozni. 1198 (1)

Gyónon

Pestmegyében Halász Péter urnál van 100 öl kemény szűrés (tőgyfa és 50 öl puhafa, 150 akó ó-bor szabad kőből eladó. 1214 (3-3)

Pest, julius 30-án 1865.

Előfizetési föltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

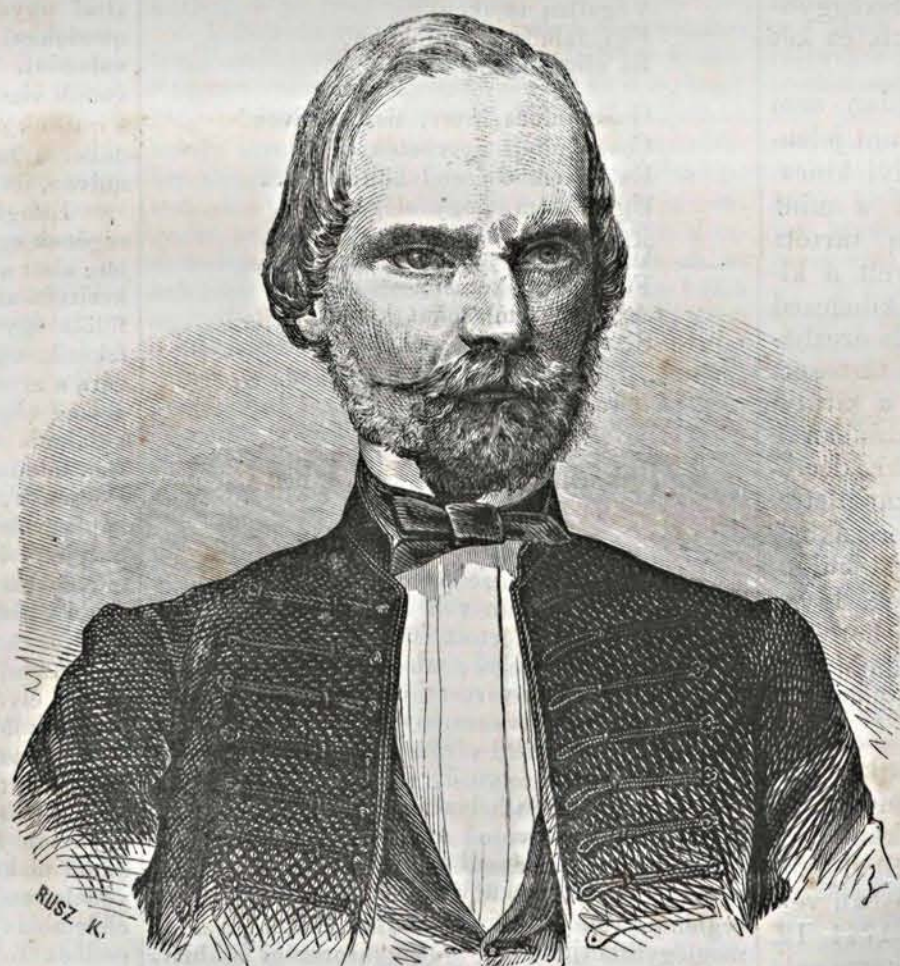
Hirdetési díjak. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1865. november 1-től kezdve: Egy, négyszer hasábított petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre névze kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdasági ügynökség is. József-tér, 14 sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Baró Sennye Pál.

A hazánk politikai életében legujabban fölmerült rendszerváltozás egyik örvendetes jelenségének tekinthető báró Sennye Pál kinevezetése a magyar királyi főtárnokmesteri méltóságra. E név is, valamint Mailáth György főkancelláré, a magyar kormány jövődó programjának egyik kulcsa, kezességeül tekinthető.

Báró Sennye Pál a mult héten foglalta el Budán a sokáig üresedésben állott tárnoki széket, s átvette a m. kir. helytartótanács, ezen legfelsőbb magyar kormánytestület vezetését. E téren nem a politikai viták és közjogi kérdések megoldása lesz ugyan közvetlen feladata (miután ezek az országgyűlés teendői közé tartoznak); de egy másik, épen oly fontos hivatás vár reá: az administratio, a közigazgatás gépezetének vezetése s rendben tartása.

Báró Sennye magyar államférfiaknak ifjabb nemzedékéhez tartozik s politikai pályájának még csaknem küszöbén állott, midőn az 1848-diki események arról leszorították s mint annyi más elismert tehetséget, őt is elvonultságra kárhoztatták. De azért eddigi pályáján is elég jelét adta annak, hogy államférfiúi tehetsége s határozott politikai egyénisége iránt bizalommal viseltessünk. B. Sennye Pál 1822-ben született Zemplénmegyében. Atyja, b. Sennye Károly, cs. kir. kamarás volt, anyja a még most is életben levő Nádasdy Erzsébet grófnő. Szülei után nagy birtok örököse lön; de vagyona növekedéséhez még egy más körülmény is járult. A Sennye-családnak ugyanis oly hitbizománya van, melynek örökösét a végrendelező intézkedése szerint a család legjelesebb tagjai közül — a korra és személyre való minden tekintet nélkül — Zemplénmegye volt feljogosítva szabadon választani. S a nevezett megye ezen hitbizomány örökösévé, már gyermekkorában kintint jules tulajdonainál fogva b. Sennye Pált nevezte ki.

BARÓ SENNYEY PÁL.

meg országgyűlési képviselőjéül, hol az első-rangu tehetségek sorába emelkedett, s mint a legitimitás határozott híve lépett fel. Itt mondá el amaz emlékezetes szavakat: „hogy az ország a legitimitás teréről soha le ne lépjen!“ Az 1848 után bekövetkezett években a

magánéletbe vonult ő is. A Bach-rendszer alatt elvei nem engedték, hogy alkalmazást fogadjon el. Ezen időben azonban részt vett azon emlékiratok szerkesztésében, melyeket akkor hazánk conservatív pártjának számos tagjai Magyarország autonómiájának védelmére legfelsőbb helyre terjesztettek. Az 1860-i októberi diploma kibocsátása után b. Vay kancellársága idejében a helytartótanács alelnöke volt, s miután azon irány, melyet hazánk közjogi viszonyainak fejlesztésére akkori kormányférfiaink czélul tűztek ki, felsőbb helyen helyeslésre nem talált, az októberi férfiak között b. Sennye volt az első, ki a térről lelépett s ismét a magánéletbe vonult, hova nem sokára többi kormányférfiaink is követték, hogy az új provisoriumnak engedjenek helyet. „Az újabb időkben — írja róla b. Kemény Zs. — oly hű meggyőződéssel közeledett b. Sennye Pál az u. n. Deákpart nézeteihez, hogy mi nem kételkedtünk, benne törekveink egyik erős támaszát keresni.“

S a legujabban beállott örvendetes változások között b. Sennye Pált érte azon kitüntetés, hogy Ő Felsége által a m. kir. tárnoki méltóságra kineveztetett.

Ezen életrajzi töredékes vázlat után ide iktatjuk még azon rövid jellemrajzot, melyet b. Sennye Pálról egy politikai lapban közelebb olvastunk: „Sennye báró a kiegyenlítés eszméjének megtestesülése, államférfi a szó legjobb értelmében; szilárd és rendíthetlen abban, a mi egyszer meggyőződésévé vált, hanem mindamellett ama szelid, békés érület uralkodik nála, mely kizár minden vitatási ma-

kacsságot, s az igazsággal is csak akkor elégszik meg, ha az egyszersmind méltóságos, s az alkotmányos életben szívesen egyezkedik, ha az egyezségek által nincs veszélyeztetve az elérendő czél. Sennye báró volt az első magyar konzervatív, ki az Apponyi gróf által felállított eszméhez csat-